

5-11

**ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช**

นางมารีตา ศรีอุฬาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**The Management Administration's Readiness Following the Good Governance
Principles of Sub-district Administrative Organization
in Nakhon Si Thammarat Province**

Mrs. Marisa Seeula

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University**

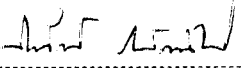
2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อและนามสกุล นางมารีสา ศรีอุฬาร
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

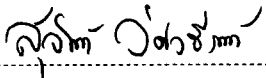
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ดิน ประชุมพฤทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย นางมารีสา ศรีอุทาร์ ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2) รองศาสตราจารย์
ดร.สมศักดิ์ สามีคศิธรรม ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้ได้นำแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาเป็นกรอบแนวคิด

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดสอบทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือพนักงานส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช รวมจำนวน 351 คน สำหรับสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง และ (2) ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่สำคัญ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องกำหนดบทบาท พันธกิจ ให้ชัดเจน สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยสามารถอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

คำสำคัญ ความพร้อมในการบริหารจัดการ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี องค์การบริหารส่วนตำบล

Thesis title : The Management Administration's Readiness Following the Good Governance Principles of Sub-district Administrative Organization in Nakhon Si Thammarat Province

Researcher: Mrs. Marisa Seeula; **Degree:** Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr.Rangson Prasertsri, Associate Professor; (2) Dr.Somsak Samakkeethum, Associate Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The purposes of this study were : (1) to study readiness in the management administration following the good governance principles of sub-district administrative organization in Nakhon Si Thammarat province ; and (2) to study the management administration development guidelines in accordance with the good governance principles of sub-district administrative organization in Nakhon Si Thammarat province .The conceptual framework of the six good governance principles are : Rule of Law, Ethics, Transparency, Participation, Accountability and Value for Money were applied to this study.

This study was based on a survey research by using questionnaires which had been pretested and checked for reliability and validity. The sample group in this study was selected by random sample from sub-district officers in Nakhon Si Thammarat province in the amount of 351 people . The statistical methods used in this study were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of this study found that :(1) the readiness in the management administration following the good governance principles of sub-district administrative organization in Nakhon Si Thammarat province is in the medium level and (2) the guidelines to develop the good governance principles of sub-district administrative organization in Nakhon Si Thammarat province is that the sub-district administrative organization must determine the roles, obligations which correspond to the constitution, and the good governance principle of administration which can facilitate and respond to the needs of the people.

Keyword : Management Administration's Readiness, Good Governance, Sub-district Administrative Organization

กิตติกรรมประกาศ

งานการวิจัยความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริการส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามีคศิริธรรม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด รวมทั้งได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนถูกต้องสมบูรณ์ และขอขอบคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารรัฐกิจทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้รวมทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด ระยะเวลาการศึกษาและที่สำคัญที่สุดขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ดร.ดิน ปรัชญพฤทธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธานในการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทุกประการ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณพนักงานส่วนตำบลทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย ขอขอบคุณ คุณทิพย์วิมล พรหมมาศ และ คุณสุพรรณย์ ทองเสมอ เพื่อนร่วมงานซึ่ง เป็นผู้ให้คำแนะนำในการเรียนและให้กำลังใจที่ค้ำคอด คอยช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ รวมถึงเพื่อนนักศึกษาร่วมรุ่น และ นักศึกษารุ่นที่ทุกคน ที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้อันส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จดูสว่างด้วยดี และขอขอบคุณ คุณเจริญ ศรีอุฬาร ผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณบางส่วนสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้คุณความดีของการศึกษานี้ ขอมอบแด่คุณมารดาผู้จุดประกายความตั้งใจ ความพยายามทั้งหมด และเป็นผู้ดูแลครอบครัวให้ในขณะที่กำลังศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างด้วยดีมาตลอด

มารีสา ศรีอุฬาร

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ข้อจำกัดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	15
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	26
รูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	49
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตาม แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	57
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช..	64
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ.....	69
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	89
ก ตารางสำหรับพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	90
ข แบบสอบถาม.....	93
ค ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	102
ประวัติผู้วิจัย.....	112

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	50
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	54
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	55
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	55
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	56
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุราชการ.....	56
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม.....	57
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักนิติธรรม.....	58
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักคุณธรรม.....	59
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความโปร่งใส.....	60
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	61
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	62
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัด นครศรีธรรมราชด้านหลักความคุ้มค่า.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวม.....	64
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักนิติธรรม.....	65
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักคุณธรรม.....	65
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความโปร่งใส.....	66
ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	67
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	67
ตารางที่ 4.19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความคุ้มค่า.....	68
ตารางที่ 4.20	แสดงผลการวิเคราะห์ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของระดับความพร้อม ในการบริหารจัดการ ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	70

ฉ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยจำแนกตามตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	6
ภาพที่ 2.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	43

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษา เรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยในบทนี้จะได้กล่าวถึงความ เป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของการปกครองท้องถิ่นได้วิวัฒนาการไปอย่างมาก โดยวิวัฒนาการจากรูปแบบของการให้ส่วนกลาง ซึ่งเป็นศูนย์รวมอำนาจด้านการบริหาร (centralized management) เป็นศูนย์รวมของการตัดสินใจในนับตั้งแต่การตัดสินใจว่าจะแต่งตั้งใครเป็นผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น มาเป็นการให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองตนเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และมีสภาพเป็นนิติบุคคล ไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation) จะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง มีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย หรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นนั้น ก็ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์ และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนในส่วนรวม

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย (พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล 2532) เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันการศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติมีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะ การเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมใน

การปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมืองการสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคัก และมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น เป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้นด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมนิยมนครัทธาจากประชาชน จึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) ก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สภาตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น (decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหา และการสนองตอบความต้องการ ของตนเองการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (political participation) หรือที่เรียกกันว่าปกครองตนเอง (local self government) ตามระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด (สุภชัย ยาวะประภาส. 2540:3) เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินการโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทาง และวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่น และศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัยซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่ดี ความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม (อุทัย หิรัญโต. 2523 : 5-6)

จึงกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบล เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบล ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนาในท้องถิ่นนั้นประสบผลสำเร็จแตกต่างกัน

ออกไป ความสำเร็จในการพัฒนา ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานใน องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นพนักงานส่วนตำบลจึงมีบทบาทและความสำคัญในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หากพนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ หลักประสิทธิภาพ และหลักการมีส่วนร่วมแล้ว เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปว่า ถ้าระบบการบริหารมี ความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการ พัฒนาร่วมกัน นอกจากจะทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศทำงานแบบมีส่วนร่วมและมี ประสิทธิภาพ ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร สามารถนำไปสู่ความโปร่งใสในองค์การ บริหารส่วนตำบลและลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ผ่านมามากไปได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อนำไปสู่ การเสนอแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการบริหารจัดการ ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครศรีธรรมราช ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงนำเอาหลักการสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติ ธรรม (Rule of law), หลักคุณธรรม (Ethics), หลักความโปร่งใส (Transparency), หลักการมีส่วน ร่วม (Participation), หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value for money) ทั้งนี้ตัวแปรตามของการศึกษาคือ ระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนว ทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษานี้เป็นไปได้อย่างมีระบบ

หลังจากทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้ศึกษาได้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยขึ้น โดยเห็นว่าแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (เหตุ) มีส่วนสำคัญในการกำหนดความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ผล) ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนมาจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งสิ้น โดยจะนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อไป โดยแต่ละหลักประกอบด้วย

3.1 หลักนิติธรรม

3.1.1 เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป

3.1.2 สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎ ระเบียบด้วยความ เป็นธรรม

3.1.3 ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการการดำเนินการให้เป็น ธรรมและทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3.2 หลักคุณธรรม

3.2.1 กำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการ

3.2.2 จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของหน่วยงาน

3.2.3 รมรงค์ให้มีการใช้คุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังในทุกกระดับจาก ระดับบริหารจนถึงระดับปฏิบัติ

3.2.4 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมของหน่วยงาน ตลอดจน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องนี้

3.2.5 สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

3.3 หลักความโปร่งใส

3.3.1 สํารวจความเห็นของผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน เกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้รับจากหน่วยงาน

3.3.2 สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน

3.3.3 กระตุ้นและ ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตาม พรบ. ข้อมูล ข่าวสารและมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้

3.3.4 ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการ สืบค้นและเผยแพร่แก่สาธารณชน

3.3.5 จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการ สำหรับประชาชน โดยระบุ ขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

3.3.6 มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจาก บุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

3.4. หลักความมีส่วนร่วม

3.4.1 ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกการให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

3.4.2 กระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงานหรือสู่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.4.3 รมรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน

3.4.4 สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

3.5 หลักความรับผิดชอบ

3.5.1 ให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดกับความประพฤติ นักบริหาร

3.5.2 สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบของตนเอง (self-accountability) เช่น ใช้การมีส่วนร่วม ระบบการตรวจสอบระบบประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3.5.3 ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบใจ
อื่น ๆ

3.6 หลักความคุ้มค่า

3.6.1 สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร

3.6.2 ลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน

3.6.3 ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต

3.6.4 กำหนดเป้าหมาย และมาตรฐานการทำงาน

3.6.5 มีระบบติดตามประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการดำเนินการ
เรื่องต่าง ๆ

3.6.6 มีระบบการรายงานผลที่สอดคล้องกับระบบประเมินผล

3.6.7 ใช้เทคนิคการบริหารงานแบบใหม่สำหรับบางงานที่หน่วยงานไม่
เอง เช่น การจ้างเหมา

**ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช**

- .....
1. หลักนิติธรรม
  2. หลักคุณธรรม
  3. หลักความโปร่งใส
  4. หลักความมีส่วนร่วม
  5. หลักความรับผิดชอบ
  6. หลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับเหตุผลที่เลือก การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ เพราะท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว กติกาของสังคมและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ใช้จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตามยุคตามสมัยใน สังคมสมัยใหม่ทุกหน่วยงานจำเป็นต้องมีแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมือง และ สังคม (Governance) ที่เป็นจุดร่วมเหมือนกัน คือ ความสงบสุขของประชาชน เสถียรภาพความ มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีการพัฒนาทางด้านความสมดุลเท่าทันกัน โดยเน้นการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและ คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐ จะต้องมีการบริหารการปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น และองค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นหน่วยงานที่ใกล้กับ

ประชาชนมากที่สุดจึงจำเป็นต้องนำหลักการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากกว่าร้อยละ 60

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชครั้งนี้ มีขอบเขตดังต่อไปนี้

5.1 ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคั้งนี้กำหนดไว้ประมาณ 351 ตัวอย่าง ซึ่งได้แก่พนักงานส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

5.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

5.3 ศึกษาวิจัยในช่วงเดือน กรกฎาคม 2551 - กุมภาพันธ์ 2552

5.4ในการศึกษาคั้งนี้ มุ่งพิจารณาศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” โดยมี

กรอบแนวคิด คือความพร้อมของการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 หลัก ได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดของการศึกษาที่สำคัญ มี 2 ประการคือ

6.1 อาจจะมีผู้ไม่เห็นด้วยกับผลการศึกษาคั้งนี้ โดยให้เหตุผลว่าการศึกษาคั้งนี้อาจไม่ใช่เป็นตัวแทนความคิดเห็น ของพนักงานส่วนตำบลทั้งหมดได้ ดังนั้นจึงต้องทำความเข้าใจด้วย

ว่า การศึกษารุ่นนี้มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา และงบประมาณโดยข้อจำกัดทั้ง 2 ประการนี้มีส่วนสำคัญอย่างมากที่ทำให้ผลที่ได้จากการศึกษารุ่นนี้ไม่อาจเป็นข้อมูลที่ยอมรับได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตามก็สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษารุ่นนี้ ไปเป็นแนวทางการทำให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องจากการศึกษารุ่นนี้ได้

6.2 การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการบริหารจัดการมีเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การประเมินประสิทธิภาพ การบริหารด้านบุคคล การเงินการคลัง เป็นต้น แต่ในการศึกษารุ่นนี้นั้นและให้ความสำคัญกับการพิจารณาศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

6.3 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีทั้งหมด 10 ข้อ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยเน้นเฉพาะ 6 ประการเท่านั้น คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษารุ่นนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่องความพร้อมของการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

7.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุราชการ ของพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

7.2 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึงหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการบริหารการปกครองที่ดี เหมาะสม และเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมืองและสังคม สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของสังคมและประชาชน

7.3 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบล ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

7.4 หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคลจะต้องคำนึงถึงความ เป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุม และรวดเร็ว

7.5 หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัย ประจำชาติ

7.6 หลักความโปร่งใส เป็นการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน

7.7 หลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการ บริหารจัดการ เกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือ คณะทำงานโดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติ

7.8 หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดี และผลเสียจากการกระทำของตนเอง

7.9 หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

7.10 พนักงานส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

7.11 ความพร้อม หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสามารถ หรือขีดความสามารถในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น เป็นธรรมต่อประชาชนรวมทั้งพัฒนารูปแบบวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เสมอภาค เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และประเทศชาติ

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานดังนี้

8.1 ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นิยมนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร

8.2 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นที่สนใจในการนำการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในองค์กร

8.3 เนื้อหาสาระของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าหรือทำวิจัยต่อไป

8.4 ทำให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลไปใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ศึกษา จากตำรา เอกสาร หนังสือ วารสาร บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญดังหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
4. รูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม จากนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ความหมายของความพร้อม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

แมคเคซิน (McKecin, 1966; อ้างอิงใน บุญชัย ปัญญาธรรมาภรณ์, 2541, หน้า5) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง ลักษณะที่ผู้กระทำมีความคล่องตัว กระตือรือร้น ความตั้งใจในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมที่ทำนั้นบรรลุผลสำเร็จ

กู๊ด (Good, 1973 , p. 472) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับความพร้อมไว้ว่าเป็นความสามารถ ตกลงใจ ความปรารถนา และความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะทาง วุฒิภาวะ ประสบการณ์ และอารมณ์ของผู้เรียน ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาการให้มีความสามารถ ที่จะเรียน หรือทำกิจกรรม

ครอนบาช (Cronbach, 1974, p45) ให้ความหมายของความพร้อม หมายถึง สภาพของผู้เรียนที่แสดงออกได้ทั้งในการใช้ภาษา การสังเกตพื้นฐาน ประสบการณ์เดิม และอื่น ๆ ความพร้อมขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะทางกาย ใจ และสติปัญญา

โนว์เลส (Knowles, 1976, pp. 45-47) ได้กล่าวไว้เป็นใจความสรุปได้ว่า ความพร้อมที่จะส่งเสริมให้การศึกษาของผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จมีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ความพร้อมด้านเวลา และความพร้อมด้านเศรษฐกิจ เช่น ผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมที่จะสนใจศึกษาเรื่องเหล่านั้นหรือไม่ เวลาจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือไม่ หากผู้ใหญ่มีความพร้อมในลักษณะดังกล่าว จะช่วยให้ผู้ใหญ่ศึกษามีความสะดวก มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน

กฤษดา ทองสังวร (2540, หน้า 17) ได้สรุปว่า ความพร้อม หมายถึงคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงาน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมตัวสำหรับการทำกิจกรรมนั้น ๆ อย่างพร้อมมูล ทั้งความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ ความสนใจหรือแรงจูงใจ ประสิทธิภาพ และการได้รับการฝึกอบรม

อัญชลี มุละดา (2541, หน้า 43) ได้สรุปว่า ความพร้อมหมายถึง สภาพของบุคคลที่พร้อมหรือมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

พัลลภ วิชากรกุล (2541, หน้า 10) ความพร้อม หมายถึง การพัฒนาที่สมบูรณ์ขึ้นในสภาพที่เตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมการไว้ก่อนแล้วอย่างพร้อมมูลสำหรับกิจกรรมนั้น ๆ

สุวรรณี รอดบำเรอ (2534, หน้า 45) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อม เป็นสภาพที่เตรียมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการเตรียมการไว้พร้อมมูลสำหรับกิจกรรมนั้น ๆ

สัทธญา อิ่มน้อย (2534, หน้า 10) สรุปว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการที่จะปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมการไว้ก่อนแล้วอย่างพร้อมมูลสำหรับกิจกรรมนั้น ๆ

บรรจบ จันทร์เจริญ (2542, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพร้อม หมายถึงสภาวะหรือลักษณะของบุคคลที่กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยมีสภาพการเตรียมการ ความถนัด ความพอใจ หรือความกระตือรือร้น เพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จซึ่งเกิดจาก วุฒิภาวะ ประสิทธิภาพ และอารมณ์

สมเกียรติ ยุติธรรม (2541, หน้า 43) ได้สรุปว่า ความพร้อมเป็นสภาพหรือสมรรถภาพของบุคคลที่เต็มใจปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความพร้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ว่าจะสามารถปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือสำเร็จผลตามที่มุ่งหวังเพียงใด

จากความหมายของความพร้อมของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ให้ความหมายสามารถสรุปได้ว่าความพร้อม หมายถึง การที่บุคคลพร้อมกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วยความพอใจ เต็มใจ สนใจ ด้วยความกระตือรือร้น โดยขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และด้านสังคม เพื่อให้กิจกรรมนั้น ๆ ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพหรือสำเร็จผลตามความมุ่งหวัง

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม (Readiness Theory)

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีนักทฤษฎีได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อมไว้หลายทฤษฎีดังต่อไปนี้

ลินด์แกรนด์ (Lindgrend, 1962 อ้างถึงใน บุญชัย ปัญญาธรรานุกูล, 2541, หน้า 5) ได้เสนอแนวทฤษฎีของความพร้อม ในการเข้าไปศึกษาใน โรงเรียน นักเรียนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น นักเรียนที่จะ เรียนวิชาเลขาคณิตต้องเรียนวิชาพีชคณิตมาก่อน หรือถ้าจะเรียนวิชาประวัติศาสตร์ตอนกลาง ต้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์โบราณก่อน นักจิตวิทยามีความเห็นว่าการพร้อมเป็นเรื่องของ ประสบการณ์ ที่ซับซ้อนมาก ไม่เพียงแต่ความพร้อมเป็นเรื่องของ ประสบการณ์ ที่มีอยู่เฉพาะแต่ใน โรงเรียนเท่านั้น แต่ความพร้อมยังรวมถึงเรื่องของการมีเจตคติ มีศีลธรรม มีความชอบธรรม และความรับผิดชอบ ตลอดจนถึงสติปัญญา ความสามารถ และมีสุขภาพจิตที่ดีด้วยซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญของผู้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ

รูสโซ (Rousseau, 1728 อ้างถึงใน สัตยญา อิมน้อย, 2536, หน้า 12) ซึ่งเสนอไว้ใน การศึกษาควรจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก ควรให้โอกาสกับเด็กได้เติบโตอย่างเต็มที่ และมีความพร้อมในการเรียนเสียก่อน จึงจะเริ่มจัดการศึกษาให้กับเขา รูสโซ ได้อธิบายไว้ในหนังสือ emile ว่าปล่อยให้ธรรมชาติช่วยขัดเกลา ก่อนที่ผู้ปกครองจะทำหน้าที่อบรมให้การศึกษาและต้องเข้าใจว่าการไม่สอนเลยดีกว่า การสอนในสิ่งที่ผิด ๆ จะใช้วิธีใดในการสอนนั้นให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จากข้อเสนอแนะดังกล่าวของรูสโซ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการเรียนของเด็ก ควรตระหนัก ถึงความพร้อมที่มีต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ควรให้มีความพร้อมเสียก่อนจึงจะสอน จะช่วยให้เด็กเรียน ได้ง่าย สนุก และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน

ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1913 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า The original natural of man เกี่ยวกับกฎของความพร้อม (The law of readiness) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. ขณะที่หน่วยปฏิบัติการพร้อมที่จะปฏิบัติมันต้องเกิดจากความพึงพอใจ
2. การปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการต้องไม่เป็นการสร้างความรำคาญยุ่งยากใจ

3. ถ้าหน่วยงานไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติ แต่โดยขัคเขียด หรือบังคับบีบบังคับการปฏิบัติ นั้น ๆ ก็จะเป็นสาเหตุให้เกิดความรำคาญยุ่งยากใจ ธรอนไคด์ ได้ให้ข้อสังเกตว่าผู้เกี่ยวข้องกับผู้ที่จะเรียนรู้ควรตระหนักถึงแนวความคิดนี้ ด้วยและควรระลึกไว้ ว่าจุดมุ่งหมายหลักของการเตรียมความพร้อมคือความพร้อมของหน่วยปฏิบัติหรือระบบประสานนั่นเอง โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าความมุ่งหมาย ในการแสดงพฤติกรรมของคนที่ถูก ครอบงวมจะเป็นสาเหตุของความคับข้องใจ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาความพร้อมซึ่งได้มีการยอมรับในกลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ทั่วไป

องค์ประกอบของความพร้อม

ดาวนิง และ เทคเครย์ (Downing & Thackray, 1971, pp. 14-16) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 4 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (physical factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกาย
2. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (intellectual factors) ได้แก่ ความพร้อมทางสติปัญญาโดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ (perception) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล
3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (environmental factors) ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (emotion, motivation and personality factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้ ตามแนวคิดของกาย (Gange, 1970 อ้างถึงใน บุญชัย ปัญญาธรรานุกูล, 2541, หน้า 5) นั้น ถือว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่

จะทำให้เกิดความพร้อม ได้แก่ ความสนใจหรือความใส่ใจ แรงจูงใจ และสภาพการพัฒนาการ

พรหม ช. เจนจิต (2532, หน้า 34) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความพร้อมไว้ 3 ประการ คือ

1. วุฒิภาวะ
2. การได้รับการอบรมและเตรียมตัว
3. ความสนใจหรือแรงจูงใจ

นฤตพงษ์ ไชยวงศ์ (2540, อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชรโรภาส, 2545, หน้า 12) ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย เช่น วุฒิภาวะการเจริญเติบโตของอวัยวะในร่างกาย
2. ด้านสติปัญญา เช่น การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนหรือปฏิบัติ
3. ด้านอารมณ์และสังคม เช่น ความพึงพอใจต่อสิ่งที่มากระตุ้นหรือสิ่งที่เรียนรู้
4. ด้านจิตวิทยาและสิ่งแวดล้อม เช่น ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้หรือปฏิบัติ

ปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความพร้อมจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์สำหรับวิเคราะห์การวินิจฉัยหรือตัดสินใจก็ตาม แต่ตัวแปรอื่น ๆ เช่น รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้า วิกฤติการณ์ หรือจุดจบของเวลา และลักษณะงานอาจมีความสำคัญเท่ากันหรือมากกว่า ฉะนั้นภาวะด้านความพร้อมจะเป็นหลักสำหรับเลือกรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเฉพาะเวลาใด อย่างหนึ่งเท่านั้น

ความพร้อมในการทำงาน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการทำงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในงานที่ปฏิบัติอยู่ จะนำไปสู่ความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพในทางตรงกันข้าม หากผู้ทำงานไม่มีความพร้อมในงานที่ทำอยู่ผลเสียก็จะเกิดแก่องค์กรหรือหน่วยงานนั่นเอง

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

2.1 ความหมายของการบริหาร และการจัดการ

มีคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ 2 คำ “Administration” ซึ่งนิยามแปลเป็นไทยว่า “การบริหาร” จะหมายถึงการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและคำว่า “Management” ซึ่งนิยามแปลเป็นไทยว่า “การจัดการ” หมายถึงการกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งงาน การอำนวยความสะดวกและการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ในทางปฏิบัติเราสามารถใช้คำสองคำ ทดแทนกันได้ แต่ทั้งสองคำก็มีความแตกต่างกันในการใช้งานในระดับที่มีนัยสำคัญ โดยการบริหารจะใช้กับการบริหารงานในระดับสูงที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนและการกำหนดนโยบายหรือกรอบผลการดำเนินงานในระดับกว้าง โดยเฉพาะการดำเนินงานของราชการ หรือสาธารณะตลอดจนการบริหารงานส่วนกลาง และธุรกิจ ขณะที่การจัดการจะให้ความสนใจกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และใช้งานทั่วไปในระดับองค์กร เช่น การจัดการทางการเงิน การจัดการทางการตลาด เป็นต้น (มัลลิกา ดันสอน 2544 : 10)

ทวิชา ชชรินทร์ (2541 : 62) ให้ความหมายการบริหาร (Administration) ว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังนั้นการบริหารจะต้องเกี่ยวข้องกับ

1. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2535 :40) ให้ความหมายว่า การบริหารจัดการคือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์การ และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อย่างแน่ชัด
2. ต้องมีคนทำงาน คนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกัน คนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานหรือการทำงาน
3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน แล้วมีทรัพยากรอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เงิน วัสดุ ในการทำงาน
4. ต้องมีการจัดการบริหารหรือการทำงาน เป็นต้นว่าการจัดสายบังคับบัญชา การกำหนดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์

บรรจบ เนียมมณี (2523 : 1) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่างรวมกัน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. ต้องมีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันอย่างเด่นชัด
4. วัตถุประสงค์นั้น ๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 6-7) มีความเห็นว่า “การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์ศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหาร มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
5. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคคล ฉะนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม ในอันที่จะให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติการกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. การบริหารไม่มีตัวตน แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

สมาน รั้งสิโยภุชณ์ และ สุธี สุทธิสมบุรณ์ (2533 : 15) ให้ความหมายว่า การบริหารคือ การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของและวิธีการปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงานหรืออีกในหนึ่งการบริหารคือ การทำงานให้งานสำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น

ธงชัย วงษ์ชัยสุวรรณ (2540 : 4) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของเป้าหมายขององค์การหรือการจัดการ ดังนี้

1. การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จโดยลำพังคนเดียว ไม่ใช่การบริหารหรือการจัดการเกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม โดยอย่างน้อยที่สุดกลุ่มนั้นจะต้องมีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้จัดการจะมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะแนวทางในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม
3. การจัดการเป็นงานด้านสมอง ใช้ความคิดปฏิภาณและการตัดสินใจเพื่อสร้างเงื่อนไขและรักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขสำหรับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป การบริหารเป็นการดำเนินกิจกรรม โดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ การจัดการ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

2.2 ทฤษฎีการบริหาร

ปรกรณ์ ศรีดอนไผ่ (2529 : 45-55) ได้สรุปทฤษฎีการบริหารของนักวิชาการหลายท่านไว้ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีการบริหารระบบราชการ

ทฤษฎีนี้บางท่านก็เรียกว่า ทฤษฎีองค์การแบบราชการ เป็นทฤษฎีที่ แมกซ์ เวบเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์ชาวเยอรมันผู้คิดค้นขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยที่เขามีความเชื่อว่าบุคคลทั้งหลายมีทั้งข้อเท็จจริงและขยัน การที่ผู้บริหารจะให้กลุ่มบุคคลร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้คตินั้นจะต้องมีองค์การหรือหน่วยงานแบบ “ระบบราชการ” จะต้องมี การจัดองค์กรให้มีความชัดเจนในการบังคับบัญชา มีกฎเกณฑ์ กำหนดการปฏิบัติ มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งและมีการเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน โดยหลักคุณวุฒิและยึดความสามารถเป็นหลักแนวคิดของ แมกซ์ เวบเบอร์ (Max Weber) จึงก่อให้เกิดทฤษฎีองค์การแบบระบบราชการหรือการบริหารแบบระบบราชการขึ้น ทฤษฎีประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ

- 1) หลักกฎหมายและเหตุผล
- 2) สายการบังคับบัญชา
- 3) หลักระบบคุณธรรม

- 4) หลักการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างมีแบบแผน
- 5) หลักการฝึกอบรมและพัฒนา
- 6) หลักการไม่ยึดหลักตัวบุคคล

2.3 ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์

ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารที่มีระบบมีเหตุผล มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานอย่างแน่นอน เลือกวิธีที่ดีที่สุดในการทำงานและการกำหนดเครื่องมือควบคุมในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม เทย์เลอร์ (Taylor) วิศวกรชาวเยอรมันเป็นผู้คิดค้นการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1911 โดยเขามีความเชื่อว่าแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้โดยที่ผู้บริหารจะต้องจัดแบ่งงาน กำหนดหน้าที่ที่แต่ละคนและสังเกตการณ์ปฏิบัติอย่างมีระบบ เพื่อหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิต โดยใช้ค่าใช้จ่าบน้อยแต่ได้ผลมากที่สุด วิธีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ หลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของเทย์เลอร์ (Taylor) มี 4 ประการ คือ

- 2.3.1 พัฒนาระบบการทำงานให้เป็นระเบียบ
- 2.3.2 เลือกคนงานที่มีความรู้ความสามารถสูง
- 2.3.3 ฝึกอบรมคนงานทำงานถูกวิธี
- 2.3.4 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างดีระหว่างคนงานกับฝ่ายบริหาร

2.4 ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์

ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการบริหารงานตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ ได้รับความสนใจอย่างจริงจังเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา บรรดา นักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยาได้ให้ความสนใจในการทำงานของคนในด้าน ต่าง ๆ และเชื่อว่าคนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานมากกว่าวิธีการจัดการที่คนจะทำงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้จึงได้ศึกษาคนมากกว่าการจัดการบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์ ที่ได้รับการยกย่องมากและเป็นต้นกำเนิดทฤษฎีนี้

2.5 ทฤษฎีการบริหารงานแบบระบบ

ทฤษฎีการบริหารงานแบบระบบ เป็นระบบการบริหารงานที่ถือว่าเป็นปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบเข้าเป็นองค์การนั้นต่างมีความสัมพันธ์และอิทธิพลซึ่งกันและกันสามารถส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันได้ แคสท์ และ โรเซนวิก (Kast and Rosenzweig) ได้ให้คำจำกัดความทฤษฎีระบบว่าระบบเป็นการจัดการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างปัจจัยอิสระ หรือปัจจัยย่อยตั้งแต่สองปัจจัยขึ้นไป และปัจจัยอิสระ หรือปัจจัยย่อย รวมทั้งตัวระบบดังกล่าวจะต้องมีขอบเขตกำหนดอย่างชัดเจนในการที่จะแบ่งแยกออกจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ดังนั้นเราสรุปความหมายของระบบ

ได้ว่าระบบเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระตั้งแต่สองปัจจัยขึ้นไป จนเกิดเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และระบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีขอบเขตของความสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นตัวแบ่งแยกระบบออกจากสภาพแวดล้อม

2.6 ทฤษฎีการบริหารโดยสถานการณ์

การบริหารโดยสถานการณ์เป็นการผสมผสานหลักการและทฤษฎีการบริหารต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หนึ่ง ๆ โดยไม่ยึดแนวการบริหารแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ให้เหตุการณ์เป็นตัวกำหนดว่าจะใช้หลักการการบริหารแบบไหน ดังนั้นจึงสรุปหลักการการบริหารโดยสถานการณ์ได้ 3 ประการดังนี้

2.6.1 การบริหารโดยสถานการณ์ยึดถือความเป็นไปได้ของสถานการณ์หนึ่ง ๆ เป็นหลัก

2.6.2 เนื่องจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป การบริหารงานโดยสถานการณ์จึงไม่ควรยึดสถานการณ์อื่นใดอันหนึ่งตายตัวเพื่อให้เป็นแบบอย่างการบริหารเกินไป แต่ให้มีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะพิจารณาสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไป เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เรื่อย ๆ

2.6.3 การบริหารโดยสถานการณ์จะต้องคำนึงถึงงานวิชาการ หรือสิ่งแวดล้อม และความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลัก เพื่อจะให้เกิดผลงานมากกว่าแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงานและต้องคำนึงถึงความจำเป็นในระยะยาวที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยึดหลักโครงสร้างวิชาการ ตลอดจนปัจจัยด้านจิตวิทยาเป็นหลักในการพิจารณาด้วย

2.7 การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์

ความหมายของการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์

การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นระบบที่มีลักษณะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ (Dynamicsystem) ซึ่งผสมผสานความต้องการต่าง ๆ ขององค์การ คือ ผลกำไร และการเจริญเติบโต ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาตัวเองพร้อม ๆ กันไปด้วย

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 102) ให้ความหมายของการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ว่าเป็นระบบการบริหารรูปแบบหนึ่งที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้งระบบขององค์การ โดยมีการวางแผนและจัดลำดับของงานที่จะต้องดำเนินการด้านความร่วมมือ และเต็มใจของผู้บริหารทุกระดับในองค์การในอันที่จะร่วมมือในการบริหารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีกลไกควบคุมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การนำเอาแนวคิดในการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์มาใช้ในการบริหารงานก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังมีข้อควรพินิจเกี่ยวกับการดำเนินงานอยู่บ้าง เช่น การกำหนดนโยบายจะต้องชัดเจนแน่นอน ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการกำหนด

วัตถุประสงค์ รวมทั้งอบรมแนะนำ ให้ผู้ร่วมงานมีความเข้าใจในวิธีการนี้ เป็นอย่างดี การบริหารงานโดยวิธีนี้จึงจะมีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารงานตามวัตถุประสงค์

กระบวนการหรือขั้นตอนของการบริหาร โดยยึดหลักวัตถุประสงค์ มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนงาน โดยผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพนั้น วัตถุประสงค์จะต้องไม่กำหนดจากเบื้องบนลงมาสู่เบื้องล่างหรือจากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบน แต่จะต้องร่วมมือกันกำหนดวัตถุประสงค์และบริหารร่วมกันเป็นทีม หลังจากได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์แล้วก็มาถึงขั้นวางแผนโครงการแผนการปฏิบัติงาน โดยลำดับความสำคัญของงานที่ทำ (Priority) กำหนดระยะเวลาการดำเนินการงบประมาณ ตลอดจนกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

2. การมอบหมายงานและหน้าที่ความรับผิดชอบโดยวิธีการนี้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ได้รู้ถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ และสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานด้วยตัวเอง โดยมอบความไว้วางใจและความเป็นอิสระในการทำงานให้ ทั้งนี้ จะต้องมีการชี้แจงให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทราบถึงผลงานหลักและมาตรฐานของงาน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บังคับบัญชาพร้อมที่จะให้คำปรึกษาหารือเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ

3. การตรวจสอบและการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานโดยวิธีนี้จะต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ เพื่อจะได้ทราบว่างานที่ได้กำหนดไว้ก้าวหน้ามากน้อยเพียงใดมีส่วนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. การวัดผลปฏิบัติงาน หัวใจของการบริหารงาน โดยวิธีนี้อยู่ที่การประมวลผลงานที่เน้นวัตถุประสงค์และผลงานเป็นสำคัญ (Result-centered method) โดยมีหลักการและวิธีการประเมินผลงานที่สำคัญนี้ คือ

4.1 ผู้ประเมินผลงานและผู้ถูกประเมินผลงานจะต้องวัตถุประสงค์และปัจจัยในการประเมินผลงานร่วมกันในตอนต้นปี หรือก่อนกำหนดแผนในการดำเนินงาน

4.2 การประเมินผลงานตามหลักการนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบุคคล และเพิ่มประสิทธิภาพของงาน มากกว่าที่จะใช้ประเมินผลเพื่อพิจารณาความดีความชอบหรือการลงโทษ

4.3 เน้นปัจจัยในการวัดผลปฏิบัติงานที่ผลงานขั้นสุดท้ายและมุ่งเน้นถึงความสำเร็จในผลงานและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าความประพฤติของผู้ปฏิบัติงาน

4.4 ใช้วัตถุประสงค์และผลงานเป็นตัวประเมินมากกว่าการให้คะแนนหรือเครื่องหมาย

4.5 การประเมินผลการทำงานกระทำเมื่อผลงานนั้นเสร็จสิ้นลง โดยผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินควรมีโอกาสปรึกษาหารือร่วมกัน ทั้งในระบะกำหนดวัตถุประสงค์และระบะประเมินผลงาน

ลักษณะสำคัญของการบริหาร

การบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ (วีรนาท มานะกิจ และพรรณี ประเสริฐวงษ์ 2522 : 16-17) ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง(ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร) ดังนั้นเรื่องของการบริหารจึงสามารถเรียนรู้และศึกษาได้ ผิดฝนอบรมให้เกิดความชำนาญได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง (Profession)

2. การบริหารเป็นงานที่มีจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

3. การบริหารงานเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารจะต้องการปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก็อาจจะทำได้โดยการจัดหาเครื่องจักร เครื่องมืออันทันสมัยมาใช้งาน จัดฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอก เป็นต้นว่าถ้าองค์กรนั้น ๆ มีนโยบายที่ทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินค่าก่อสร้างโรงเรียน ก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น ปล่อยควันหรือกลิ่นเหม็นให้รบกวนสังคมที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลการบริหารอันมีอิทธิพลต่อชีวิตต่อสิ่งแวดล้อม

4. การบริหารเป็นเรื่องความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่ความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัด ทั้งด้านกำลังกายกำลังสมองและเวลา จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วย

5. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดี ก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้ เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร

6. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็โดยใช้ความรู้ ความชำนาญ และการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุด ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติงานโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร ฯลฯ

7. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหารดำเนินไปอย่าง ได้ผลดีหรือไม่เพียงใด นั่นก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

8. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่บริหารเสียเอง โดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามเจ้าของธุรกิจ

ระบบการบริหารองค์กร

ระบบการบริหารองค์กร คือ ระบบการทำงานของผู้บริหารในการบริหารระบบต่าง ๆ ขององค์กร ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุดสำหรับองค์กร ระบบบริหารนี้หากจะพิจารณาเริ่มจากระบบต่าง ๆ ขององค์กร โดยสัมพันธ์มาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของนักบริหารแล้ว ระบบการบริหารสามารถสรุปได้ ดังนี้ (ประวัติ รัฐภิรมย์. 2538 : 34-35)

1. จากระบบโอกาสขององค์กรที่เปิดกว้างเผชิญกับสภาวะแวดล้อมนั้น ผู้บริหารจะมีภาระต้องติดตามสภาพแวดล้อมและกำหนดให้องค์กรมีเป้าหมายแผนงานที่ดีที่สุดตลอดเวลา คือ “การบริหาร โอกาส” ซึ่งนับเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดและมีความคิดเป็นเลิศ (Ideas) โดยนักบริหารแผนงานที่ดีสำหรับองค์กรจึงจะเกิดขึ้น งานบริหารด้านนี้ หากมองเป็นภาระหน้าที่และกิจกรรมทางการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องกระทำแล้วอาจเรียกได้ว่าเป็นการวางแผน (Planing) นั่นเอง ซึ่งในทางปฏิบัติจะหมายถึง การสนใจทำการวางแผนโดยนักบริหารเอง รวมทั้งระบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมาใช้ทุกระดับ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนของผู้บริหารระดับต่าง ๆ และพนักงานผู้ปฏิบัติด้วย

2. จากระบบงานที่มีทรัพยากรที่มีค่าในตัวผู้บริหารจะต้องรู้จักแบ่งปันและจัดระเบียบการให้ตรงกับความจำเป็นและความต้องการตลอดเวลา ภาระหน้าที่งานและกิจกรรมทางการบริหารที่ผู้บริหารทำอยู่นี้ก็คือ การจัดองค์กร หรือการบริหารงาน ซึ่งขอบเขตจะคลุมตั้งแต่การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดระบบงานและกระแสการไหลของงาน รวมทั้งขั้นตอนวิธีทำงานต่าง ๆ ทั้งนี้หากมีการจัดพร้อมทุกด้านตามที่กล่าวก็อาจช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าทรัพยากร หรือสิ่งของทุกสิ่ง (Things) ต่างจะถูกจัดเตรียมไว้ใช้ปฏิบัติอย่างดีที่สุดแล้ว

3. จัดระบบคนผู้ปฏิบัติงานที่เป็นกระบวนการทำงาน อันเป็นผลจากการเกี่ยวข้องกับระหว่างกันและความเข้าใจกันของทำงานทุกฝ่าย ทั้งหัวหน้าหรือผู้นำ ผู้ร่วมงานและผู้ปฏิบัติงานในทุกจุดนั้นการจะเป็นไปในทางใดอย่างนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ “คน” ผู้ปฏิบัติที่มีจิตใจและความรู้สึก และต้องการชักจูงใจ โน้มน้าว และเสริมสร้างให้เกิดพลังร่วมและพลังทุ่มเทและตั้งใจที่จะได้ผลผลิตสูง และคุณภาพที่ดีพร้อมกันทั้งสองอย่าง

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 11-13) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร ที่สำคัญยิ่งก็คือการต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการทำงาน (Intergrator) ของระบบต่าง ๆ ขององค์กรให้สามารถทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายได้ดี ตลอดเวลาผู้บริหารจะต้อง “จัดการ” (manage) ให้ “ระบบงาน” และ “ระบบคน” ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพในการแปรสภาพปัจจัยต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสภาพเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และมีช่องทางสำเร็จมากที่สุด ในทิศทางที่ปลอดภัยตามช่องโอกาสที่ได้วิเคราะห์ติดตามโดยผู้บริหารตลอดเวลา ในส่วนนี้ก็คือ “การบริหารโอกาส” ซึ่งนับเป็นภาระหน้าที่โดยตรงที่ต้องการกระทำได้ด้วยตนเองเป็นลำดับแรกและการกระทำอย่างต่อเนื่องด้วย

สำหรับกิจกรรมของผู้บริหาร คือ การสร้างประสิทธิภาพในการจัดระบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม สะดวกและง่ายที่ผู้ปฏิบัติจะทำได้ โดยมีประสิทธิภาพในผลงานสูง ซึ่งพิจารณาจากภาระหน้าที่ดังกล่าวเป็นภาพรวมก็คือ “การประสานงาน” (Coordination) หรือการบริหารงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้เข้ากันได้ (Coordinate work) นั่นเอง แต่ในทางปฏิบัติผู้บริหารจะมีวิธีการปฏิบัติที่เรียกว่า “หน้าที่งานบริหาร” (Managerial function) ที่เป็นมาตรฐานที่จะต้องกระทำโดยตัวผู้บริหารเอง 5 ประการ คือ

1. การวางแผน(Planing) หรือการกำหนดทิศทางองค์กรพร้อมเป้าหมายและแผนงานต่าง ๆ
2. การจัดการองค์การ (Organization) หรือการจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ที่เรียกกันทั่วไปว่า “The one best way”
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดหา พัฒนาและดำรงรักษาให้องค์กรที่มีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าสูงสุด เมื่อพร้อมที่จะปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ความสำเร็จให้กับองค์กรจากเจ้าหน้าที่ที่แต่ละคนปฏิบัติอยู่
4. การสั่งการ (Directing) คือการมีศิลปะในการสร้างความเข้าใจ การรู้จักจูงใจและกำกับให้ทำงานทุกคนและทีมงานต่าง ๆ ทำงานอย่างทุ่มเทและเสริมสร้างประสบการณ์ต่อกันเพื่อผลสำเร็จของส่วนรวมร่วมกัน

5. การควบคุม (Controlling) คือ การติดตามผลการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินไปเพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของการทำงานต่างๆ ในระหว่างกระบวนการทำงาน ทั้งนี้หากผลงานใดผิดไปจากที่คิด ผู้บริหารก็จะแก้ไขและปรับให้ทำงานกลับเข้าสู่สถานะที่มีประสิทธิภาพอีกครั้ง และโดยการควบคุมนี้จะอยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติโดยบุคคลฝ่ายต่าง ๆ อยู่ในขณะนั้น และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ความหมายของการควบคุมที่แท้จริงจึงเป็น “การควบคุมผู้ทำงาน” นั่นเอง

สำหรับองค์การแบบราชการนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539 : 133-138) ได้กล่าวถึงลักษณะขององค์การแบบราชการ (Bureaucracy) ว่ามี 7 ประการ ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ดังต่อไปนี้

1. การแบ่งงาน องค์การแบบราชการจะมีการแบ่งงานชิ้นใหญ่ออกเป็นงานชิ้นย่อยให้ผู้ปฏิบัติแต่ละคนทำ เมื่องานถูกแบ่งส่งลงมาถึงผู้ปฏิบัติแต่ละคน งานนั้นจะมีลักษณะเรียบง่ายชัดเจน และต้องทำซ้ำเป็นประจำ ซึ่งอาจทำให้ลูกน้องเบื่อหน่ายในความจำเจและขาดลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าผู้ปฏิบัติมีอุปนิสัยที่ตรงกับงานที่ตนเองทำอยู่ จะช่วยให้เกิดความพอใจและมีผลงานดีได้มาก และการทำงานในสภาพที่ตนพอใจนี้จะช่วยให้ข้าราชการผู้น้อยรักษาคุณภาพที่ดีทางจิตใจของตนเองไว้ได้

2. ลำดับอำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อน หน่วยงานราชการมีการแบ่งอำนาจหน้าที่หลายระดับมากกว่าองค์กรประเภทอื่น ๆ จึงเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างทางด้านตั้ง นั่นคือ มีคนหลายตำแหน่งคอยอดกันขึ้นไป ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่า จะอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงขึ้นไป ข้าราชการชั้นผู้น้อยจึงมีนายหลายคนที่มีอำนาจหน้าที่ในปริมาณต่าง ๆ กัน สิ่งที่สำคัญคือเมื่อหน่วยราชการทำงานเสร็จลงชิ้นหนึ่งนั้นหัวหน้าระดับสูงจะเป็นผู้รับความคิดเห็นชอบ แต่ถ้านั้นล้มเหลวหรือมีคุณภาพต่ำ ผู้ที่ต้องรับผิดชอบหรือถูกตำหนิและบางครั้งต้องถูกลงโทษ จะกลายเป็นลูกน้อง ฉะนั้นลักษณะงานแบบราชการนี้ จึงทำให้ลูกน้องขาดกำลังใจและไม่มีสิ่งที่ทำให้รู้สึกพึงพอใจ และชื่นใจในความสำเร็จของหน่วยงานของตนมากเท่าที่ควร เมื่อเริ่มทำงานใหม่ๆ ข้าราชการมักมีไฟแรงทุ่มเทกับงานอย่างเต็มที่ แต่เมื่อทำมาได้ 5-10 ปี จะเริ่มขาดกำลังใจที่จะทำงานนั้นต่อไป และถ้าไม่ได้เปลี่ยนงานหรือเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหารภายในระยะเวลาอันสมควร ก็จะรู้สึกถดถอย และเกิดความแปลกแยกในการทำงานมากขึ้น

3. หน่วยงานราชการมีลักษณะเป็นทางการมาก เพื่อที่จะให้เกิดความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหน่วยงานต่าง ๆ หน่วยงานราชการจึงต้องมีกฎระเบียบมากและมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เป็นทางการ และต้องกระทำเหมือน ๆ กัน โดยมีหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ออกคำสั่ง ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงาน และลงโทษผู้ที่ทำผิด กฎระเบียบในวงราชการไทยได้มีการเน้นย้ำความสำคัญของระเบียบวินัยของข้าราชการ มีการออกระเบียบมากมายเพิ่มขึ้นเรื่อย โดยเจตนาจะป้องกันผู้ทุจริต เมื่อมีผู้กระทำปรากฏขึ้น แม้จะเป็น

จำนวนน้อยราชการก็จะออกกฎระเบียบใหม่ ๆ ให้ข้าราชการทุกคนในหน่วยปฏิบัติทำตามทำให้ข้าราชการที่ตีมีความรู้สึกอึดอัดในความบีบรัดของกฎระเบียบบ่อยครั้งทำให้งานล่าช้าไม่ทันต่อความจำเป็นของประเทศ เมื่องานล่าช้าหรือล้มเหลว ผู้ปฏิบัติก็จะถูกตำหนิหรือลงโทษซ้ำอีกทำให้บั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานได้มาก เมื่อมีกฎระเบียบมากขึ้นเท่าใด ผู้กระทำผิดก็ย่อมมีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วยเป็นธรรมดา แต่ข้าราชการปัจจุบันกลับถูกมองว่าเป็นผู้ขาดระเบียบวินัยมากขึ้นตามไปด้วยเป็นธรรมดา แต่ข้าราชการในปัจจุบันกลับถูกมองว่าเป็นผู้ขาดระเบียบวินัยมากขึ้นและมีความซื่อสัตย์ในปริมาณน้อย ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ส่วนหัวหน้าและผู้บังคับบัญชา ก็มักจะนึกว่าหน้าที่ของตนคือการดูแลลูกน้องมิให้ทำผิดกฎระเบียบเป็นสิ่งสำคัญ แต่แท้ที่จริงแล้ว หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของหัวหน้าหน่วยงานราชการ คือ การสนับสนุนและสร้างสภาพที่เอื้ออำนวยในหน่วยงานและลูกน้องของตนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนหน้าที่รักษาระเบียบวินัยของหน่วยงานมีความสำคัญเป็นรอง

เมื่อราชการมีกฎระเบียบมาก จึงขัดขวางการทำงานข้าราชการทั้งของหัวหน้าและข้าราชการในระดับปฏิบัติ ก่อให้เกิดเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างการทำงานให้สำเร็จ ผิดระเบียบข้าราชการบางข้อ หรือการยึดระเบียบไว้เพื่อป้องกันตน และยอมให้งานราชการเสียหาย ซึ่งจะเป็นผลเสียหายต่อชาติและประชาชน

4. ธรรมชาติของหน่วยงานที่ไม่เป็นการส่วนตัว ลักษณะของหน่วยงานราชการในอุดมคติที่ควรจะเป็นและจะให้ผลดีนั้น หน่วยราชการจะต้องควบคุมความประพฤติของข้าราชการทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ไม่มีการให้อภิสิทธิ์ในการที่จะไม่ทำงานให้แก่บางคน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกที่รักมักที่ชัง และจะประเมินคุณค่าของข้าราชการทางด้านที่นอกเหนือจากการทำงานราชการ แต่ในวัฒนธรรมไทยมีอุปถัมภ์พรรคพวก ระบบพ่อปกครองลูก และมีการสร้างความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง ฉะนั้น ลักษณะการทำงานแบบราชการ จึงขัดกับระบบพวกพ้อง ญาติมิตร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยแต่เดิมอยู่มาก

5. การจ้างงานในระบบความรู้ความสามารถ เป็นลักษณะของการทำงานแบบราชการในสากล คือ การยึดหลักการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและผลงานของบุคคล เพื่อการเลือกเข้าทำงานการมอบหมายงานใหม่ และการเลื่อนตำแหน่งของบุคคล จุดเด่นของระบบงานราชการอยู่ตรงนี้ที่ทำให้งานราชการแตกต่างจากงานทำธุรกิจในครอบครัว ราชการประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเกี่ยวกับการคัดเลือกจ้างงานข้าราชการใหม่ แต่งานราชการยังขาดระบบประเมินผลงานที่เชื่อถือได้ และยุติธรรม สภาพการทำงานราชการก็ยังไม่แน่นแค้นขาดแคลนสิ่งเอื้ออำนวยต่อการทำงานราชการ เช่น ขาดยานพาหนะ โทรศัพท์ เป็นต้น

เมื่อระบบราชการขาดวิธีการที่เหมาะสม ขาดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานของข้าราชการ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องใช้เกณฑ์อื่นในการมอบหมายงานและการเลื่อนตำแหน่ง

ลูกน้อง คือการใช้ระดับการศึกษา โดยเฉพาะเพศและลำดับอาวุโสในงานเป็นเกณฑ์ การมอบหมายงานหรือตำแหน่งใหม่หรือที่ร้ายยิ่งขึ้นคือการประจบสอพลอหรือการใช้เงินซื้อตำแหน่งที่ปรากฏอยู่ในระบบราชการของไทยในปัจจุบัน

6. งานมีความมั่นคงในระยะยาว ผู้ที่ทำงานในองค์กรแบบราชการ ภายหลังจากทดลองทำงานแล้ว จะได้รับการว่าจ้างเป็นการถาวร แม้ต่อมาบุคคลจะมีสุขภาพเสื่อมถอยลง ความรู้ความสามารถไม่ทันสมัย และไม่เหมาะสมกับงานหรือเกิดนิสัยเกียจคร้านมากขึ้น มักจะไม่ถูกไล่ออก ผลดีคือเป็นสิ่งจูงใจให้คนที่ไม่มีฝีมือเลือกที่จะทำงานราชการ ส่วนผลเสียคือ ถ้าราชการไม่มีระบบการกระตุ้นและพัฒนาข้าราชการอย่างเป็นระยะและต่อเนื่องแล้ว จะอยู่ในสภาพกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะมีแต่ผู้กินเงินเดือนและรับสวัสดิการ แต่ผลงานด้อยลงทุกที

7. การแบ่งแยกระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ในระบบราชการสากลนั้นได้แบ่งแยกระหว่างการเป็นขององค์กรของราชการกับชีวิตส่วนตัวของบุคคล เพื่อป้องกันมิให้ การตั้งข้อเรียกร้อง หรือความต้องการส่วนตัวเข้ามาแทรกแซงกิจการขององค์กร โดยตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การลาป่วย ลากิจ การลาคลอดบุตร การลาอุปสมบท เป็นต้น

ลักษณะ 7 ประการ ของระบบราชการแบบนี้ถ้าได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมแล้ว จะทำให้งานราชการมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานแบบอื่น ๆ ในโลกปัจจุบัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยคณะทำงานด้าน Good Governance มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ให้ความหมายไว้ว่า “กฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาสังคม บ้านเมืองที่ดี อันหมายถึง การจัดการบริหารสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับ รวมถึง การจัดระบบขององค์กรและกลไก ของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์การของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญดังนี้

3.1 จุดมุ่งหมายของระเบียบ

3.1.1 สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่มีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม

3.1.2 ศึกษาค้นคว้าแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ถูกต้อง

3.1.3 ปรับปรุงระบบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม

3.1.4 ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของส่วนรวม

3.1.5 ขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบ

3.2 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ซึ่งในความเป็นจริง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีทั้งหมด 10 ข้อ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยเน้นเฉพาะ 6 ประการเท่านั้น คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่า เป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรดาคำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ อุดมคติ มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีข้อจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

กลยุทธ์ในการดำเนินการ

เพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดในทุกภาคของสังคมจำเป็นต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และ ระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน คือ

1. ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการการทำงานของหน่วยงาน และกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรงเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำมาบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

2. ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์กร เอกชนต่าง ๆ มีกติกากการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรง เป็นธรรมต่อลูกค้ามีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3. ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

โดยสรุป การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ต้องสร้างโดยสังคม อย่างไรก็ตาม ราชการหรือภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศและเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาจำเป็นต้องให้การสนับสนุน และเข้ามามีบทบาทในการ

ดำเนินการอย่างจริงจังในการกระตุ้นและวางรากฐานสู่ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งคณะทำงานด้าน Good Governance มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทยได้เสนอบทบาทภาครัฐในการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยสรุปดังนี้

1. ให้การสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย บุคลากร และทรัพยากรอย่างชัดเจนและจริงจัง เพื่อให้การดำเนินการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในสังคมไทยทั้งในส่วนที่มีการดำเนินการโดยหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่อยู่นอกภาครัฐ ซึ่งได้ริเริ่มดำเนินการบ้างแล้วสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพิจารณาเสนอกฎหมายเพื่อวางแนวทางให้เกิดกลไกและการดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลซึ่งมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง

2. ให้ความสำคัญกับการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะกฎหมายและการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และในกระบวนการกำหนดกฎหมายต่าง ๆ ควรมีการทบทวนถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้วางรากฐานระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในสังคมไทยไว้ระดับหนึ่งแล้ว

3. ให้ความสำคัญและเร่งผลักดันการปฏิรูปภาครัฐให้เป็นรูปธรรม โดยเน้นการปฏิรูปในส่วนที่เป็นหัวใจของระบบได้แก่ ระบบงบประมาณและระบบการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญ และต้องการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ ซึ่งการปฏิรูปในทิศทางที่ถูกต้องจะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างธรรมาภิบาลภาครัฐ

4. เร่งกำหนดมาตรการแผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกัน และปราบปรามทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไปจากวงราชการและการเมืองที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และเด็ดขาดเพื่อเรียกความศรัทธาจากประชาชน ธุรกิจเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

5. ทบทวนระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจของภาคธุรกิจเอกชนให้มีความโปร่งใส สุจริต และให้การสนับสนุนและดูแลหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินการด้านนี้ เช่น หน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการดูแลและกำกับตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

6. เร่งผลักดันการปฏิรูปการศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้อง โดยการเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ระบบการวัดผลจากผู้เรียนและการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาลงสู่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรง

7. กระตุ้นความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในประเด็นการสร้าง ความโปร่งใส การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการบริหาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

โดยผ่านสื่อของรัฐอย่างต่อเนื่องเป็นระบบซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นวิธีทางหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งในภาคประชาชน

ข้อเสนอเหล่านี้ เป็นเพียงข้อเสนอที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อวางรากฐานระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในสังคมอย่างไรก็ตาม ยังมีมาตรการและแนวทางข้อเสนออีกประการที่รัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพิจารณาเพื่อดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการส่งเสริมการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายที่จะสร้างระบบการบริหารที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนโดยเน้นเฉพาะภาครัฐ ซึ่งหมายรวมถึงราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นรวมถึงองค์กรอิสระของรัฐจำเป็นต้องปรับกลไก และระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วม

การส่งเสริมการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงมิใช่การสั่งการตามลำดับชั้นแต่จะต้องเข้าไปสร้างความเข้าใจและร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการริเริ่มปรับปรุงระบบและวิธีการทำงานให้ เป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์การบริหารส่วนตำบล ควรยึดหลักการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดหลักพื้นฐานไว้ 6 ประการ ซึ่งสามารถนำมาปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้

หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้อง โดย

1. การออกข้อบังคับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่ชุมชนทุกหมู่บ้านหรือการประชาสัมพันธ์ ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่นทำเป็นเอกสารแจกจ่ายการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการใช้ข้อบังคับตำบล รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคล

ใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้องโดยไม่กั้นแก่ง หรือ
ลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ เป็นต้น

4. องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วน
ตำบล ทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่
ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อุดหนุน มีระเบียบวินัย

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่
รับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงาน
ตรง ต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้อง

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็น
ผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมา
ประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่างๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมายึดหลัก
ผลประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย

3. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องมีคุณธรรมสูงขึ้น เนื่องจากเป็น
ผู้บังคับบัญชาของพนักงาน ในขณะที่เดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง
ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้มีการจัดสรรงบประมาณให้
เกิดความเป็นธรรมแก่ชุมชน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือ กรอบกติกากการ
ปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้
เช่นใครละเมิดกฎก็ให้สภาประณามพฤติกรรมและประกาศให้ประชาชนทราบ หรือ ถ้าละเมิดกฎอยู่
ต่อเนื่องก็ให้สภาพิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 47 ตรี (8) เป็นต้น

หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มี
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการ
ให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน
ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยเอกสารที่จะต้องเปิดเผยประกาศให้ประชาชนทราบ ได้แก่

1.1 ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย
เพิ่มเติม

1.2 มติการประชุมของคณะกรรมการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลได้ ผลเสียของประชาชน

1.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชนรวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนทราบ

1.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

1.5 ข้อบังคับตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ

1.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐาน เอกสาร ประกอบอะไรบ้าง และต้องใช้เวลาานเท่าใด

1.7 ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ของอบต. ควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าทำอะไร เมื่อไหร่ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

1.8 เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

1.9 ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้ถึงความสุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายอะไร เท่าใด

1.10 ข้อมูลอื่น ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2. สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลตาม ข้อ 1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่

2.1 การปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน

2.2 การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือ ประชุมสัญจร ไปตามหมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ

2.3 ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน

2.4 การใช้ระบบหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสายรวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่นอาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

2.5 การจัดทำเป็นวารสาร หรือ เอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่สมควรอาจเป็นปีละ 2-3 ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้

ซึ่งการเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่าง ๆ กัน แต่ควรทำพร้อม ๆ กันไปหลายวิธีเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่รับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบลและสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลว หรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย

นอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

รัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

โดยสรุปองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

1. การจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชน

1.1 มีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดจัดแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบกระบวนการประชาสังคม

1.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ว่าทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเดินไปทางทิศใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น

1.3 ร่วมดำเนินการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถอุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

1.4 ร่วมประเมินผล เมื่อดำเนิน โครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผล ได้ดีที่สุดคือ ประชาชน เพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้น ๆ ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2. มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้างให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใสและเป็นธรรม

3. ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4. ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับตำบล เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาออกข้อบังคับตำบลตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดข้อบังคับตำบลที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับจากประชาชน

5. ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

โดยสรุปองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างระบบ กลไกที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุลผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำโดย

1. การจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงทั้งในและนอกสถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึงได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน

2. ความเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน

3. มีความจริงใจในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน/ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

4. นำเอาโครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญา ไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร งบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ

1. การดำเนินแผนงาน/โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าควรจะทำ โครงการอะไร ก่อน-หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2. ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ก็จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณ เหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้นและทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

3. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัด ในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรมีกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนาน

4. องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า โดยสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถมีมติแต่งตั้ง คณะกรรมการ อาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กรบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของฝ่ายบริหาร

5. การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำทะเบียน คุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบันและควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องริเริ่มจากกิจกรรม ทำดำเนินการได้ง่ายก่อน โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลตระหนักและมองเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ที่ได้รับ โดยเฉพาะประเด็นความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และการยึดหลัก กฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผู้อำนาจในการ บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ใน ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทหน้าที่ด้วยเพื่อให้อบค.และ ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น สามารถรวมพลังในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม รับผิดชอบ พัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลักความรับผิดชอบต่อ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตระหนักใน อำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาชุมชน และมีความกระตือรือร้น ในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำโดย

1. การจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงทั้งในและนอกสถานที่ ประชาชนเป็นที่พึงได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน

2. เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน

3. มีความจริงใจในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอ โดยประชาชน/ประชาคมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

4. นำโครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญา ไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรงบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์ และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ

1. การดำเนินแผนงาน/โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าควรจะทำโครงการอะไร ก่อน – หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2. ในการจัดซื้อ – จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ก็จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้นและทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

3. มีการณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัด ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรมีกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนาน

4. องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า โดยสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ อาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

5. การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบันและควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องริเริ่มจากกิจกรรมที่ดำเนินการได้ง่ายก่อน โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลตระหนักและมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับ โดยเฉพาะประเด็นความโปร่งใสการมีส่วนร่วมของประชาชน และการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้มีอำนาจในการบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ใน

ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ด้วยเพื่อให้อบค. และประชาชนสามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างราบรื่น สามารถรวมพลังในการร่วมคิด ร่วมทำร่วม รับผิดชอบ พัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

รูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์ แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวมซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผล บังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (โกวทิพย์ พวงงาม 2542 :169-170)

1. รูปแบบ “ สภาตำบล ” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “ องค์การบริหารส่วนตำบล ” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดย ไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็น ราชการบริหารส่วน ท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มี รายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ หนึ่ง แสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของ กระทรวงมหาดไทย และ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตของ องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบล ให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจา

นุเบกษาเป็นค้ำไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และ
เจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่าย นิติ
บัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2546) ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ
คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

- 2.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ
2 คน อบต.โคมี1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต.โคมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน
- 2.2 โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลเป็นผู้เลือกตั้งแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

3. การยุบองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลโคมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็น
เหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การ
บริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทย
ประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสองและวรรคสาม

4. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 4.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ
องค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่าง
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 4.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนา
ตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

5. อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

- 5.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และ
แผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบล
- 5.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภา
องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.3 รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

5.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

6. การหมดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหมดวาระหรือยุบสภา

6.2 ตาย

6.3 ลาออกก่อนอายุอำเภอ

6.4 มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
หรือกิจการที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

6.5 ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก

6.6 ไม่อยู่ในหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 6 เดือน

6.7 ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผล
สมควร

6.8 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ออก เพราะทำตัวเสียหายหรือ ทำ
ให้ประชาชนเสียประโยชน์

6.9 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารออกจาก
ตำแหน่งได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 286

7. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

7.1 ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.2 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า
สองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่

7.3 ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง

7.4 ลาออก

7.5 มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.6 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

7.7 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการข้อบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

7.8 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

8.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

8.2 มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

8.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

8.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

8.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

8.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

8.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

8.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

8.2.7 ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

8.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายขององค์การบริหารส่วน

ตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดังต่อไปนี้

1) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

8) การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

12) การท่องเที่ยว

13) การผังเมือง

9. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญ ตามรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหลายทาง ซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้ (โกวิทซ์ พวงงาม 2544 : 179)

9.1 ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

9.1.1 ภาษีบำรุงท้องที่

9.1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

9.1.3 ภาษีป้าย

9.1.4 อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากสัตว์

9.1.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน

9.1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

9.1.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา

9.1.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน

9.1.9 อากรรังนกนางแอ่น

9.1.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

9.1.11 อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง

9.1.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

9.1.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมายที่ดิน

9.1.14 ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

9.1.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

9.1.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

9.1.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

9.1.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด

9.2 เงินอุดหนุนรัฐบาล

9.3 รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่นๆ

9.3.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

9.3.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

9.3.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

9.3.4 เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

9.3.5 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

9.3.6 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

9.4 เงินกู้ โดยมีหลักการ ดังนี้

9.4.1 กู้จาก กระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล

9.4.2 การกู้ตาม 1)กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

9.4.3 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

10. แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

10.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่

10.1.1 ภาษีบำรุงท้องที่

10.1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

10.1.3 ภาษีป้าย

10.1.4 อากรการฆ่าสัตว์

10.2 รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

10.2.1 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น

10.2.2 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

10.2.3 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่า

ด้วย การประมง

10.2.4 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

10.2.5 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมายที่ดิน

10.3 รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

10.3.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนอากรเมื่อจัดเก็บได้ใน

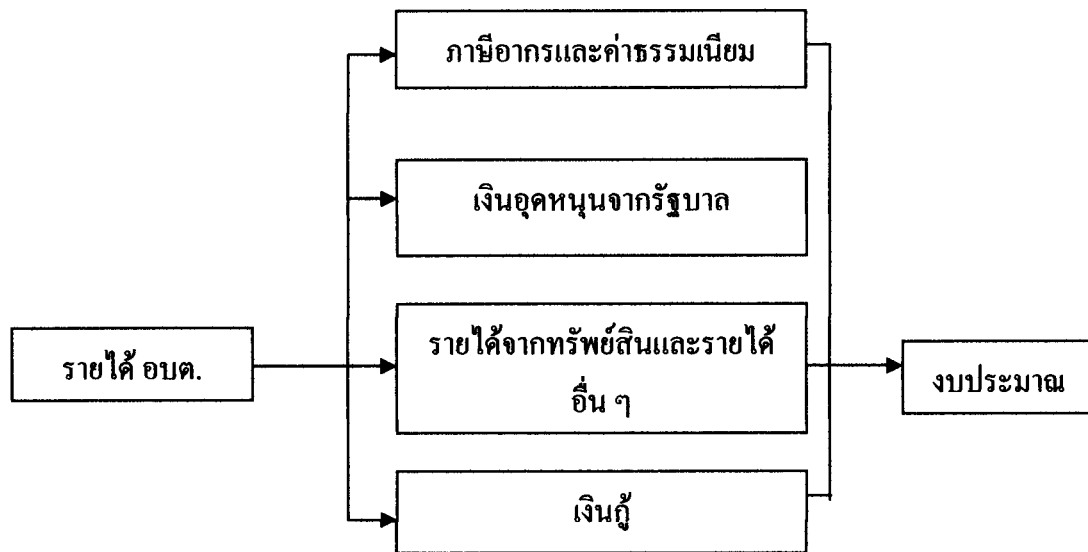
จังหวัด จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ กฎหมายว่าด้วยการนั้น (พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ร.บ. รถยนต์)

10.3.2 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมเมื่อจัดเก็บได้ใน

องค์การบริหารส่วนตำบลใดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

10.3.3 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติเมื่อจัดเก็บได้ใน องค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

10.4 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อจัดเก็บ เพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษี อากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ภาพที่ 2.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา: โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิชการพิมพ์, หน้า 179

11. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 11.1 เงินเดือน
- 11.2 ค่าจ้าง
- 11.3 เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
- 11.4 ค่าใช้สอย
- 11.5 ค่าวัสดุ
- 11.6 ค่าครุภัณฑ์
- 11.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง
- 11.8 ค่าสาธารณูปโภค

11.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ

11.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

12. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

12.1 นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย

12.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

12.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งหมดหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามี การกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภัค ศรีสนั่น (2548) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า กรุงเทพมหานครมีความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเห็นด้วยในระดับมากกว่าในภาพรวมกรุงเทพมหานครมีความพร้อมในการบริหารจัดการมากกว่าในอดีตและหน่วยงานอื่นในระดับเดียวกัน สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น กรุงเทพมหานครควรให้ความสำคัญกับ (1)หลักนิติธรรม กำหนดพันธกิจของกรุงเทพมหานครให้ชัดเจน (2) หลักคุณธรรม ปลุกฝังจิตสำนึกข้าราชการให้มีความซื่อสัตย์สุจริต (3) หลักความโปร่งใส ควรนำระบบตรวจสอบมาใช้ (4) หลักความมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา (5) หลักความรับผิดชอบ สร้างวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบให้กับผู้ได้บังคับบัญชา และ (6) หลักความคุ้มค่าควรตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

อารี เพ็ชรไทย (2548) ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” โดยได้นำแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาเป็นกรอบแนวคิด โดย

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษมีความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและในภาพรวม กรมสอบสวนคดีพิเศษมีความพร้อมในการบริหารจัดการมากกว่าหน่วยงานอื่น ส่วนข้อเสนอแนะ กรมสอบสวนคดีพิเศษควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 6 หลัก ซึ่งครอบคลุมในเรื่อง ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสนใจกับข้าราชการทุกฝ่ายในเรื่องเนื้อหาสำคัญของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษควรลดความเหลื่อมล้ำในการจ่ายค่าตอบแทน ควรปรับพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนรวมทั้งควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมด้วย

วรพจน์ ทรัพย์สุนทรกุล (2548) ศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลในจังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้ได้นำแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาเป็นกรอบแนวคิด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ว่าเทศบาลมีการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญเช่น เทศบาลควรให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ (2) หลักคุณธรรม ควรปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่พนักงานให้มีความซื่อสัตย์สุจริต (3) หลักความโปร่งใส ควรริเริ่มแนวทางการทำงานใหม่ๆ เน้นการทำงานเชิงรุกชัดเจนและตรวจสอบได้ (4) หลักการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (5) หลักความรับผิดชอบ สร้างวัฒนธรรมความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน และ (6) หลักความคุ้มค่าควรตระหนักในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรบุคคลในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พิชิตชัย นันทพรหม (2549) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงราย” การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลนครเชียงราย เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของเทศบาลนครเชียงรายและเพื่อนำเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลนครเชียงราย และความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัย

ส่วนบุคคลของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ถึง มากที่สุด ส่วนความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับความพึงพอใจนั้น มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีอิสระต่อกัน

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามนโยบายเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พบว่ายังประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานเทศบาลส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้ตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ (2546) ศึกษาเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง โดยใช้รูปแบบการศึกษาเชิงคุณลักษณะศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน คือ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและความคุ้มค่า ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษารอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือการจัดทำแผนพัฒนา การนำเสนอแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และผลการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่ออธิบายความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ในช่วงเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2546 การศึกษาในครั้งนี้มุ่งที่จะได้รับองค์ความรู้ธรรมาภิบาลในบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งนี้ ได้พิจารณาจากตัวชี้วัดของแต่ละด้าน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้ 1) ด้านนิติธรรม ในด้านนี้มีข้อน่าสังเกตว่าประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอออกข้อบังคับตำบล โดยส่วนใหญ่ประชาชนมักจะใช้วิธีการร้องเรียนผ่านสมาชิก หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้แก้ปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ ซึ่งมีอยู่หลายปัญหาที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาและได้ออกเป็นข้อบังคับตำบล ส่วนการอบรมเรื่องกฎหมายท้องถิ่นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ได้ดำเนินการในเรื่องนี้น้อย ด้านคุณธรรม พบว่าคณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องการทุจริตและให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส พบว่าองค์การบริหารส่วน

ตำบลคงบัง ได้จัดให้มีกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในหลายรูปแบบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามาศึกษาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าในหลายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในตำบลคงบัง องค์การบริหารส่วนตำบลจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานและตรวจสอบสิ่งที่พบในกิจกรรมป่าชุมชน การวางแผนพัฒนาตำบล 5 ปี หรือวางแผนพัฒนาตำบลประจำปี รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านความรับผิดชอบพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อการประชุมอยู่บ่อยครั้ง แต่ก็ยังมีบรรยากาศในการประชุมที่มีการแสดงความคิดเห็นหรือการซักถามยังไม่ทั่วถึงและองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนามากกว่าร้อยละ 70 องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับประชาชนที่รับบริการอยู่ในอันดับแรก ด้านความคุ้มค่า พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างได้ต่ำกว่าราคากลางที่ตั้งไว้ และได้จัดให้มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยมีหลายฝ่ายเป็นผู้ตรวจสอบรวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการใช้งบประมาณได้ตลอดเวลา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลในเรื่องเทคนิควิธีการต่าง ๆ ก่อนข้างน้อย

เบญจวรรณ วันดี (2546) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความเป็นธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมชาติและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด อันได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมชาติในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมชาติระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมชาติระดับต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ข้อเสนอแนะ คือองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 และจัดระบบสารสนเทศให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึงโดยใช้สื่อขององค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไรขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตรวจสอบ การประเมินผลงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงมีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกหวงแหนและรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของท้องถิ่นตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสำรวจในภาคสนาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับในบทนี้จะนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ครอบคลุมหัวข้อประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัย คือ พนักงานส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ณ วันที่ 30 กันยายน 2550 ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 158 แห่ง

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสำเร็จตามทฤษฎีของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากจำนวนประชากร 4,000 คนดังกล่าว ขนาดของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้จึงมี จำนวน 351 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละอำเภอด้วยวิธีกำหนดสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คนจึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำเภอ	จำนวน อบต.	จำนวนพนักงานส่วนตำบล	กลุ่มตัวอย่าง
เมือง	13	422	39
พรหมคีรี	5	101	9
ลานสกา	5	119	11
ฉวาง	9	227	21
พิปูน	5	124	11
เชียรใหญ่	9	145	13
ชะอวด	11	255	24
ท่าศาลา	10	285	26
ทุ่งสง	11	306	28
นาบอน	3	81	7
ทุ่งใหญ่	7	178	16
ปากพนัง	16	269	25
ร่อนพิบูลย์	5	145	13
ลิซล	9	187	17
ขนอม	2	72	7
หัวไทร	11	226	21
บางขัน	4	153	14
ตำพรหม	3	61	6
จุฬาภรณ์	5	84	8
พระพรหม	4	115	11
นบพิตำ	4	109	10
ช้างกลาง	3	64	6
เฉลิมพระเกียรติ	4	86	8
รวม	158	3,814	351

หมายเหตุ : สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ แบบสอบถามชุดหนึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและอายุราชการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวม 6 เรื่อง ดังนี้ คือ เรื่องหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณค่า ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวม 6 เรื่อง ดังกล่าว และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบบริหารตามหลักเกณฑ์ และวิธีการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวม 6 เรื่อง ดังกล่าว

ทั้งนี้ ได้สร้างแบบสอบถามให้ผู้ตอบตามมาตรวัดของ (Likert's Scales) ทั้งหมดเป็นลักษณะคำถามเชิงบวก และคำถามเชิงลบ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำถาม แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพร้อมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพร้อมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพร้อมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพร้อมน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพร้อมน้อยที่สุด

2.2 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกได้ดังนี้

2.2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (*content validity*) ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการหาความเที่ยงตรง ดังนี้

- 1) นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องและเหมาะสมก่อน
- 2) นำแบบสอบถามชุดนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 2 ท่านคือ (1) ดร.ณรงค์ บุญสวขวิญ อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และ (2) นายประพันธ์ เฟิงเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ 7 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาอย่างมาก เมื่อพบข้อบกพร่องผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เช่น ตัดข้อคำถามที่ไม่จำเป็นออก และเพิ่มข้อคำถามที่สำคัญบางข้อจนกระทั่ง แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง
- 3) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง อีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว จึงนำออกไปทดลองใช้

2.2.2 การหาความเชื่อถือได้ (*reliability*) ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการหาความเชื่อถือได้ดังนี้

- 1) นำเสนอแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั่วไปที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน
- 2) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาวิธีการของครอนบาช (*Cronbach's Alpha Coefficient*)
- 3) ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่ามีความเชื่อมั่น เท่ากับ .829

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สํารวจเอกสารที่เกี่ยวข้องเรื่องทำวิจัย ด้วยหนังสือ เอกสาร ผลการวิจัย บทความเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

3.2 ทำการสำรวจภาคสนาม โดยการนำแบบสอบถามที่ทำความเข้าใจตรงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทุกชุดก่อนจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ ตามรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จะมีการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (2) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

4.1.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา จะใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอายุราชการ การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

4.1.2 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1) การทดสอบสมมติฐาน โดยในสมมติฐานกำหนดไว้ว่า “ระดับความคิดเห็นในเรื่องระบบการบริหารตามหลักเกณฑ์และแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากกว่า ร้อยละ 60” ใช้การวิเคราะห์ t-test

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา จากการค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งข้อเสนอแนะที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มสูงขึ้น โดยผู้วิจัยจะทำการแยกแยะคำตอบที่ได้ มาทำการจัดกลุ่มคำตอบและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหาร

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอายุราชการ

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	150	42.7
หญิง	201	57.3
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเพศของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คนเป็นเพศหญิงจำนวน 201 คน (ร้อยละ 57.3) เป็นเพศชายจำนวน 150 คน (ร้อยละ 42.7)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	104	29.6
31-40 ปี	166	47.4
41-50 ปี	57	16.2
51 ปีขึ้นไป	24	6.8
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 166 คน (ร้อยละ 47.4) รองลงมาอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 104 คน (ร้อยละ 29.6) อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 57 คน (ร้อยละ 16.2) และ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน (ร้อยละ 6.8)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	140	39.9
สมรส	211	60.1
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 351 คน ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 211 คน (ร้อยละ 60.1) และเป็นโสดจำนวน 140 คน (ร้อยละ 39.9)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	74	21.1
ปริญญาตรี	190	54.1
สูงกว่าปริญญาตรี	87	24.8
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน (ร้อยละ 54.1) รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 87 คน (ร้อยละ 24.8) และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 74 คน (ร้อยละ 21.1)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	188	53.6
6-10 ปี	79	22.5
11-15 ปี	58	16.5
16 ปีขึ้นไป	26	7.4
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระยะเวลารับราชการส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 188 คน (ร้อยละ 53.6) รองลงมา ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 79 คน (ร้อยละ 22.5) ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 58 คน (ร้อยละ 16.5) และ ระยะเวลารับราชการ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน (ร้อยละ 7.4)

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการแนวทางการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
นครศรีธรรมราช**

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและ
ความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม

ความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี(N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. หลักนิติธรรม	3.60	.47	มาก
2. หลักคุณธรรม	3.43	.47	ปานกลาง
3. หลักความโปร่งใส	3.37	.48	ปานกลาง
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.33	.52	ปานกลาง
5. หลักความรับผิดชอบ	3.42	.48	ปานกลาง
6. หลักความคุ้มค่า	3.40	.49	ปานกลาง
รวม	3.43	.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความคิด
เห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วน
ตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติ
ธรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.60 รองลงมาได้แก่ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง มี
ค่าเฉลี่ย = 3.43 และหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.33

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม(N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1.การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างความ เป็นธรรม และเสมอภาคต่อทุกคน	3.70	.84	มาก
2.องค์การบริหารส่วนตำบล มีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	3.70	.79	มาก
3.พนักงานส่วนตำบลมีความเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ และสามารถนำมาใช้ในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม	3.63	.82	มาก
4.องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้หลักเกณฑ์ชัดเจนในการเลือกเพื่อเลื่อนระดับข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด	3.73	.93	มาก
5.ผู้บริหารใช้ระเบียบกฎหมายเป็นหลักในการบริหารมากกว่าใช้ดุลพินิจส่วนตัว	3.54	.88	มาก
6.พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดนโยบาย กฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.75	.80	มาก
7. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีความสอดคล้องกับภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ซึ่งเอื้อต่อการบริหารและการปฏิบัติงาน	3.52	.85	มาก
8. การขาดความชัดเจนในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.29	.85	ปานกลาง
รวม	3.60	.47	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดนโยบาย กฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.75 รองลงมา ได้แก่ การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างความ เป็นธรรม และเสมอภาคต่อทุกคน

และองค์การบริหารส่วนตำบล มีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับ
 สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.70 และการขาดความชัดเจนในการแปลง
 นโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.29

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อม
 ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
 นครศรีธรรมราช ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม(N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1.ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการสร้างหลักคุณธรรมในการ บริหารจัดการ	3.55	.86	มาก
2.พนักงานส่วนตำบลมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตาม ความรู้ความสามารถ	3.68	.79	มาก
3.พนักงานส่วนตำบลได้รับพิจารณาให้ได้รับรางวัล คำชมเชยในความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	3.42	.87	ปานกลาง
4.พนักงานส่วนตำบลได้รับความดีความชอบ โดยมีโอกาส เท่าเทียมกัน	3.34	.95	ปานกลาง
5.พนักงานส่วนตำบลรู้จัก และปฏิบัติตามมาตรฐานทาง คุณธรรม และมีจรรยาบรรณ ในปฏิบัติหน้าที่	3.72	.75	มาก
6.องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศใช้มาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบโดยทั่ว กัน	3.74	.81	มาก
7.องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไก และการเปิดโอกาสให้ พนักงานส่วนตำบลได้เข้าปรึกษากับผู้บริหารเมื่อไม่ได้รับ ความเป็นธรรม	3.49	.85	ปานกลาง
8. พนักงานส่วนตำบลยังขาดจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต และการเสียสละเพื่อหน่วยงาน	3.07	.87	ปานกลาง
9. พนักงานส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหา ผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง	2.91	1.00	ปานกลาง
รวม	3.43	.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศใช้มาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบโดยทั่วกัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.74 รองลงมาได้แก่ พนักงานส่วนตำบลรู้จัก และปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และมีจรรยาบรรณ ในปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.72 และพนักงานส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.91

จากตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส(N=351)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.องค์การบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้	3.80	.79	มาก
2.องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาสอบสวนกรณีข้าราชการทำผิดระเบียบวินัย และข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด	3.61	.81	มาก
3.องค์การบริหารส่วนตำบลมีกระบวนการในการพิจารณาความคิดความชอบประจำปีเป็นไปอย่างเปิดเผยและปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด	3.35	.90	ปานกลาง
4. การบริหารงานงบประมาณภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพและขาดการตรวจสอบ	3.06	.88	ปานกลาง
5. การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานยังขาดความโปร่งใสและใช้ระบบอุปถัมภ์	3.31	.98	ปานกลาง
6. พนักงานส่วนตำบลมีความกลัวในการปฏิบัติงาน	3.11	1.00	ปานกลาง
รวม	3.37	.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย = 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.80 รองลงมาได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลพิจารณาสอบสวนกรณีข้าราชการทำผิดระเบียบวินัย และข้อบังคับของ องค์กรบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ย = 3.61 และ การบริหารงานงบประมาณภายในหน่วยงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพและขาดการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.06

จากตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม(N=351)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. องค์กรบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้พนักงานส่วนตำบลสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนโยบายของ องค์กรบริหารส่วนตำบล	3.44	.81	ปานกลาง
2. องค์กรบริหารส่วนตำบลมีนโยบาย ทิศทางที่สนับสนุนให้พนักงานส่วนตำบลทำงาน โดยมีส่วนร่วมกับประชาชน	3.66	.74	มาก
3. องค์กรบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.62	.77	มาก
4. พนักงานส่วนตำบลขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่	2.97	1.00	ปานกลาง
5. องค์กรบริหารส่วนตำบลขาดการแจ้งล่วงหน้าในการทำงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน	2.98	1.00	ปานกลาง
รวม	3.37	.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย = 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลมีนโยบาย ทิศทางที่สนับสนุนให้พนักงานส่วนตำบลทำงาน โดยมีส่วนร่วมกับประชาชนอยู่ในระดับมาก

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.66 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.62 และพนักงานส่วนตำบลขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.97

จากตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านหลักความรับผิดชอบ(N=351)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.ผู้บริหารได้เปิดโอกาสเพื่อให้พนักงานได้สอบถามทิศทางการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.51	.78	มาก
2.องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเอาผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาเป็นบทเรียนของการทำงานในปีต่อไป	3.57	.84	มาก
3.องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบลที่ชัดเจน	3.70	.82	มาก
4.องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้พนักงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถตามนโยบายของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน	3.60	.84	มาก
5.พนักงานส่วนตำบลมีความเต็มใจปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มศักยภาพ	3.74	.83	มาก
6. พนักงานส่วนตำบลขาดการทำแผนในการปฏิบัติงาน	3.05	1.00	ปานกลาง
7. พนักงานส่วนตำบลขาดการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	2.82	.97	ปานกลาง
รวม	3.42	.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลมีความเต็มใจปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.74 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบลที่ชัดเจน อยู่ใน

ระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.70 และ พนักงานส่วนตำบลขาดการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.82

จากตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า(N=351)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้พนักงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถที่มี	3.58	.77	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไกและกระบวนการที่จะให้พนักงานส่วนตำบลมีการประหยัดในการใช้พลังงานและวัสดุ อุปกรณ์	3.62	.81	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้งบประมาณได้ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้	3.81	.78	มาก
4. พนักงานส่วนตำบลขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรเครื่องใช้สำนักงานอย่างคุ้มค่า	2.94	.96	ปานกลาง
5. ผู้บริหารสั่งการและมอบหมายงานต่างไปจากความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบล	3.09	.98	ปานกลาง
รวม	3.40	.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้งบประมาณ ได้ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.81 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไกและกระบวนการที่จะให้พนักงานส่วนตำบลมีการประหยัดในการใช้พลังงานและวัสดุ อุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.62 และพนักงานส่วนตำบลขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรเครื่องใช้สำนักงานอย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.94

**ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการ
ที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช**

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม

แนวทางพัฒนาในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1.หลักนิติธรรม	3.69	.69	มาก
2. หลักคุณธรรม	3.77	.71	มาก
3. หลักความโปร่งใส	3.88	.69	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.86	.74	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	3.81	.70	มาก
6.หลักความคุ้มค่า	3.96	.68	มาก
รวม	3.83	.54	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แนวทางพัฒนาด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.96 รองลงมาได้แก่ แนวทางพัฒนาด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.88 และแนวทางพัฒนาด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.69

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักนิติธรรม

แนวทางพัฒนาหลักด้านนิติธรรม (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ชัดเจน	3.64	.78	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดกระบวนการทำงานที่มีความชัดเจนมีเอกสารกำกับ	3.75	.82	มาก
รวม	3.69	.69	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดกระบวนการทำงานที่มีความชัดเจนมีเอกสารกำกับ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.75 และองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.64

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักคุณธรรม

แนวทางพัฒนาหลักคุณธรรม (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น	3.79	.85	มาก
2. พนักงานส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดขึ้นต่อสังคม	3.77	.84	มาก
รวม	3.77	.71	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล

ควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วน
ตำบลเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.79 และพนักงานส่วนตำบลควรให้
ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดขึ้นต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุด = 3.77

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการจัดการ
ตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านหลักความโปร่งใส

แนวทางพัฒนาด้านหลักความโปร่งใส (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน ให้เป็นมาตรฐาน	3.89	.83	มาก
2. ในการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วน ตำบลควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและ สามารถตรวจสอบได้	3.88	.83	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับเปลี่ยนระบบการ พิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรม และโปร่งใส ตรวจสอบได้	3.89	.89	มาก
รวม	3.88	.69	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลัก
ความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วน
ตำบลควรกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานและ องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับเปลี่ยน
ระบบการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส ตรวจสอบได้ อยู่ใน
ระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.89 และในการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
ควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุด = 3.88

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วม (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1.องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์การ	3.86	.89	มาก
2.องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจผู้ร่วมงาน	3.86	.85	มาก
รวม	3.86	.74	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจผู้ร่วมงาน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์การ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.86

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความรับผิดชอบ

การพัฒนาด้านหลักความรับผิดชอบ (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1.พนักงานส่วนตำบลควรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	3.77	.79	มาก
2.พนักงานส่วนตำบลควรเคารพความคิดเห็นของกันและกัน	3.85	.81	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีมาตรการในการสร้างความจงรักภักดีต่อหน่วยงานที่ชัดเจนและมีรูปธรรม	3.83	.85	มาก
รวม	3.81	.70	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลควรเคารพความคิดเห็นของกันและกัน อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.85 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีมาตรการในการสร้างความจงรักภักดีต่อหน่วยงานที่ชัดเจนและมีรูปธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ย = 3.83 และ พนักงานส่วนตำบลควรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.77

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักความคุ้มค่า

การพัฒนาด้านหลักความคุ้มค่า (N=351)	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรณรงค์ให้พนักงานส่วนตำบลใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ และคอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่า	4.04	.81	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพ ประเมินความสามารถ และผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลที่มีมาตรฐาน	3.91	.80	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดตามและตรวจสอบว่าผู้ที่ได้มีการไปอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.93	.83	มาก
รวม	3.96	.68	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรณรงค์ให้พนักงานส่วนตำบลใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ และคอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.04 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดตามและตรวจสอบว่าผู้ที่ได้มีการไปอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ย = 3.93 และ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพ ประเมินความสามารถ และผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลที่มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.91

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนได้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งนำมาสรุปได้ ดังนี้

4.1 การบริหารจัดการความพร้อมในการบริหารจัดการ

4.1.1 การสรรหาบุคคลโดยใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบคุณธรรม

4.1.2 การขาดความสามัคคีของพนักงานส่วนตำบล

4.1.3 การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการ

4.2.1 การบริหารงานบุคคลควรมีการนำกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมาใช้สามารถช่วยลดปัญหาความไม่ชอบธรรมและเกิดความโปร่งใสมากขึ้น

4.2.2 ควรสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และการบริหารงานโดยใช้ระบบคุณธรรมให้มากขึ้น

4.2.3 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนควรมีข้อมูลเบื้องต้นในตำบลเป็นอย่างดี

4.2.4 สร้างความสามัคคีในพนักงานส่วนตำบล เช่น มีกิจกรรมที่พนักงานได้ทำร่วมกัน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้แบ่งการทดสอบสมมติฐานออกเป็น 1 ประเด็น คือ 1) ระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากกว่าร้อยละ 60 ดังนี้

5.1 การทดสอบสมมติฐาน เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยว่า “ระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับ มากกว่าร้อยละ 60” ใช้การวิเคราะห์ t-test โดยได้นำมากำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการวิจัยไว้ดังนี้

H_0 ค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60 ($\mu \leq 60$)

H_1 ค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มากกว่า 60 ($\mu > 60$) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดง ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ t- test เพื่อทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

	N	$\bar{X}$	S.D.	Std. Error Mean	t	Sig.(2- tailed)
ความพร้อมใน การบริหารจัดการ ตามแนวทางการ บริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี	351	3.43	.37	.019	-2829.724	.000

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแปลผลได้ดังนี้ จากผลการทดสอบพบว่า ค่าเฉลี่ยของความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเท่ากับ 3.43 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .37 มีค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของตัวอย่างเท่ากับ .01 และเมื่อนำมาทดสอบ t- test เพื่อต้องการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากกว่า ร้อยละ 60 หรือไม่ ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ออกมาว่า ค่าของ t เท่ากับ -2829.724 มีค่า Significance ของการทดสอบทางเดียวเท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 นั้นหมายถึงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ที่กำหนดว่า ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากกว่าร้อยละ 60

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “ ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช “ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ ส่วนแรกเป็นการสรุปการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และ ผลการวิจัย ส่วนถัดมาเป็นการนำเสนอผลการวิจัยมาอภิปรายผล ส่วนสุดท้ายเป็นการเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (non-experimental research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และ ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเปิดตารางของเครจซ์และมอร์แกน และดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละอำเภอด้วยวิธีกำหนดสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คนแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรที่ศึกษา ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .829

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาขอความร่วมมือไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อทำแบบสอบถาม พร้อมกับส่งแบบสอบถามให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ พร้อมขอให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้ศึกษาภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืน จำนวน 351 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่าง จะใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เพศหญิงจำนวน 201 คน (ร้อยละ 57.3) อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 166 คน (ร้อยละ 47.3) สถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ สมรสแล้ว จำนวน 211 คน (ร้อยละ 60.1) ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 54.1) และระยะเวลารับราชการส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 188 คน (ร้อยละ 53.6)

**1.3.2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตาม
แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผลการศึกษาพบว่า)**

**1) การบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวม พบว่า**

กลุ่มตัวอย่างโดยรวมในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความคิดเห็นต่อการ
บริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม อยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.60 รองลงมาได้แก่ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย =
3.43 และหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.33 เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่า

(1) ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ โดยยึด
นโยบาย กฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.75
รองลงมาได้แก่ การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างความเป็นธรรม และเสมอ
ภาคต่อทุกคน และองค์การบริหารส่วนตำบล มีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัย
สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.70 และการขาดความชัดเจน
ในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.29

(2) ด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านหลัก
คุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหาร
ส่วนตำบลได้ประกาศใช้มาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบโดยทั่วกัน อยู่
ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.74 รองลงมาได้แก่ พนักงานส่วนตำบลรู้จัก และปฏิบัติตาม
มาตรฐานทางคุณธรรม และมีจรรยาบรรณ ในปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.72 และ
พนักงานส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง อยู่ในระดับปาน
กลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.91

(3) ด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้าน
หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
องค์การบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก ที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.80 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาสอบสวนกรณี

ข้าราชการทำผิดระเบียบวินัย และข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ย = 3.61 และ การบริหารงานงบประมาณภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพและขาดการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.06

(4) ด้านหลักการมีส่วนร่วมในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย = 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบาย ทิศทางที่สนับสนุนให้พนักงานส่วนตำบลทำงานโดยมีส่วนร่วมกับประชาชนอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.66 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.62 และ พนักงานส่วนตำบลขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.97

(5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลมีความเต็มใจปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.74 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบลที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.70 และ พนักงานส่วนตำบลขาดการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.82

(6) ด้านหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้งบประมาณได้ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.81 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไกและกระบวนการที่จะให้พนักงานส่วนตำบลมีการประหยัดในการใช้พลังงานและวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.62 และ พนักงานส่วนตำบลขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรเครื่องใช้สำนักงานอย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 2.94

1.3.3 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า

1) การพัฒนาการบริหารจัดการและความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวม พบว่า

กลุ่มตัวอย่างโดยรวมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการ และความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แนวทางพัฒนาด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.96 รองลงมาได้แก่ แนวทางพัฒนาด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ย = 3.88 และแนวทางพัฒนาด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านนิติธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดกระบวนการทำงานที่มีความชัดเจนมีเอกสารกำกับ อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.75 และองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.64

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.79 และพนักงานส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดขึ้นต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.77

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานและ องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับเปลี่ยนระบบการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส ตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.89 และในการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.88

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจผู้ร่วมงาน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.86

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานส่วนตำบลควรเคารพความคิดเห็นของกันและกัน อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 3.85 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีมาตรการในการสร้างความจงรักภักดีต่อหน่วยงานที่ชัดเจนและมีรูปธรรม อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.83 และ พนักงานส่วนตำบลควรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.77

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรณรงค์ให้พนักงานส่วนตำบลใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ และ คอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด = 4.04 รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดตามและตรวจสอบว่าผู้ที่ได้มีการไปอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย = 3.93 และ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพ ประเมินความสามารถ และผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลที่มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.91

2. อภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ผู้ศึกษาได้จัดแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

2.1 ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 6 หลัก นั้น ผู้ศึกษามีความคิดเห็นซึ่งแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

2.1.1 การบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้วยในเรื่อง ของพนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดนโยบาย กฎ ระเบียบ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด และรองลงมาได้แก่ การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างความเป็นธรรม และเสมอภาคต่อทุกคนซึ่งสอดคล้องกับ (คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 : 19) โดยองค์กรจะต้องสร้าง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือ การเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา เป็นต้น

2.1.2 การบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้วยในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศใช้มาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบโดยทั่วกัน และรองลงมาได้แก่ พนักงานส่วนตำบลรู้จัก และปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ (คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 : 19-20) ที่ได้อธิบายความหมายของหลักคุณธรรมก็คือการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม องค์กรควร ส่งเสริมให้พนักงานมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

2.1.3 การบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใส ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้วยในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใส และตรวจสอบได้ และรองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาสอบสวนกรณีข้าราชการทำผิดระเบียบ วินัย และข้อบังคับของ องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็น ไป ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลา การปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานของ ถวิลวดี บุรีกุล (การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 2547:244-245) ที่กล่าวไว้ว่า ความโปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใสด้านการให้ทุนให้ไทย

2.1.4 การบริหารจัดการตามหลักการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้วยในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายทิศทางการที่สนับสนุนให้พนักงานส่วนตำบลทำงานโดยมีส่วนร่วมับประชาชน และรองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตาม (คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 : 21-22) อธิบายว่าองค์กรจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ ทั้งนี้พอเทียบเคียงได้กับผลงาน

ของ ถวิลวดี บุรีกุล (การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 2547:245-246) ที่อธิบายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และ (2) การสร้างความเข้าใจกับสาธารณชน

2.1.5 การบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบต่อ ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้วยในเรื่องของ พนักงานส่วนตำบลมีความเต็มใจปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มศักยภาพ และรองลงมาได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบลที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับ (คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 : 23-24) อธิบายถึงหลักความรับผิดชอบต่อการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา และพอที่จะเทียบเคียงได้กับผลงานของ ถวิลวดี บุรีกุล (การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 2547:246-247) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย หลักการดังนี้ (1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน กล่าวคือ องค์การต้องกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น (2) ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงานเพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์การ (3) การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบต่อความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์การ ผู้บริหารให้การสนับสนุน แนะนำทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (4) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ (5) การมีแผนการสำรอง ต้องมีการวางแผนฟื้นฟูสื่อสารให้ทุกคนในองค์การได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์การ และที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างเปิดเผย และ (6) การติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่ยังพบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ต้องมีการดำเนินการแก้ไขในทันทีขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในหน่วยงาน

2.1.6 การบริหารจัดการตามหลักความคุ้มค่า ส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้วยในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้งบประมาณได้ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ และรองลงมาได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไก และกระบวนการที่จะให้พนักงานส่วนตำบลมีการประหยัดในการใช้พลังงานและ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ (คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 : 24) อธิบายว่าการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม สำหรับความหมายของการประหยัด และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ถวิลวดี บุรีกุล (การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 2547:247) ได้กล่าวว่า การประหยัด หมายถึง การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำงานงานการเงิน และการมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และมีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 6 หลักนั้น

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกส่วนเล็งเห็นประโยชน์ และความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหมายถึง การจัดการบริหารทรัพยากร และสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุกระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยจะขอนำแนวทางการพัฒนาของข้าราชการ ในคู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มาอธิบายตามแนวทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2.3.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม

จากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก พบว่าสิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาคือการกำหนดกระบวนการทำงานที่มีความชัดเจนมีเอกสารกำกับ แนวทางปฏิบัติคือ การสร้างจิตสำนึกแก่

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบ ด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย,2542) ได้กล่าวถึงแนวทางในการปรับโครงสร้างระบบราชการและจัดแบ่งภารกิจรัฐใหม่ โดยการกระจายอำนาจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น ว่าการกระจายอำนาจต้องเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารบุคคลและการคลังเป็นของตนเอง

2.3.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม

จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก พบว่าสิ่งที่องค์กรบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาด้านหลักคุณธรรมคือองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น แนวทางปฏิบัติคือ หน่วยงานควรกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของพนักงาน

2.3.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใส

จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใอยู่ในระดับมาก คือ องค์กรบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐาน และองค์กรบริหารส่วนตำบลควรปรับเปลี่ยนระบบการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรม และโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน

2.3.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักการมีส่วนร่วม

จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก คือองค์กรบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเชื่อมั่น และการไว้วางใจผู้ร่วมงาน โดยสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

2.3.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบ

จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก คือพนักงานส่วนตำบลควรเคารพความคิดเห็นของกันและกัน แนวทางปฏิบัติคือ สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง (self-accountability) เช่น ใช้การมีส่วนร่วม ระบบการตรวจสอบ ระบบประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดกับความประพฤติ

2.3.6 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความคุ้มค่า

จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตาม

หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก คือองค์การบริหารส่วนตำบลควรระงับให้พนักงานส่วนตำบลใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ และคอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่า แนวทางปฏิบัติคือสร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร

3. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษา ได้แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 2 ส่วน ข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และข้อเสนอแนะอื่น

3.1.1 ข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1) ตามหลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรกำหนดบทบาท พันธกิจ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชให้ชัดเจน สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และหลักการบริหารราชการที่ดี เน้นการจัดโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลแบบบูรณาการ ที่สามารถอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน และสภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2) ตามหลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกพนักงานส่วนตำบลให้มีความซื่อสัตย์สุจริต เจริญรอยตามพระยุคลบาท และปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ และสร้างกลไกเพื่อเป็นหลักประกันและพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้แก่พนักงานส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3) ตามหลักความโปร่งใส ระบบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีกระบวนการที่ตรวจสอบได้ การบรรจุและแต่งตั้งควรเน้นความโปร่งใส การพิจารณาความดีความชอบควรประเมินจากความสามารถและผลงานเป็นหลัก

4) ตามหลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรให้ความสำคัญกับพนักงานส่วนตำบลระดับล่าง และรับฟังความคิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกันกับผู้ร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชา สร้างความสามัคคี ศรัทธาและไว้วางใจต่อกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึงและกว้างขวาง นอกจากนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.

2550) มาตรา 286 ได้บัญญัติถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมหรือถอดผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

5) ตามหลักความรับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาควรมีภาวะผู้นำ จริงใจ สร้างวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบให้กับผู้บังคับบัญชา และส่งเสริมความเป็นเจ้าของหน่วยงาน ร่วมกัน

6) ตามหลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครศรีธรรมราช ควรตระหนักค่านึงถึงประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด มีระบบการตรวจสอบการใช้ทรัพยากร ประเมินความคุ้มค่า กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จจากผลงาน มีการประสานงานหรือบูรณาการในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ มาประเมินด้วย

3.1.2 **ข้อเสนอแนะอื่น** แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านโครงสร้าง และด้านการบริหารจัดการทั่วไป

1) **ด้านโครงสร้าง**

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแบ่งโครงสร้าง เป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยแต่ละขนาดขึ้นอยู่กับงบประมาณ และขนาดพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการสอดคล้องกับหลักการปกครองท้องถิ่น และการกระจายอำนาจ

2) **ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ที่สำคัญเช่น**

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรพัฒนาพนักงานส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ

(2) จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเพื่อนำแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานให้มีความเป็นธรรม และทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชควรประสานแผนงาน แผนเงิน และแผนอัตรากำลังเข้าด้วยกัน

(4) จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรแบ่งภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างอำเภอ และ

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดให้มีความชัดเจน รวมทั้งจัดทำระบบส่งต่องานให้มีประสิทธิภาพและสัมพันธกัน

(5) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรณรงค์การใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวมของชาติ รวมทั้งคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

(6) ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลผู้ปฏิบัติ และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.1 การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำกรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้ได้ทราบและเข้าใจปัญหา แนวทางการพัฒนา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์หรือปรับใช้ตามความเหมาะสม ซึ่งอย่างน้อยก็จะเป็นการพิสูจน์หรือยืนยันว่ากรอบแนวคิดนี้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือการบริหารจัดการภาครัฐทุกส่วน

3.2.2 ศึกษาเจาะลึกการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้าน เช่น ด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ

3.2.3 ศึกษาวิจัยหลายด้านควบคู่กัน เช่น การศึกษาการวิจัยการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน

3.2.4 ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ทองสังข์ (2540) “ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- โกวิท พวงงาม (2544) การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วิญญูชน
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม การวิจัย และการพัฒนาบุคคล กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ถวิลวดี บุรีกุล (2547) “การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ หน่วยที่ 10 หน้า 236-247 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาการจัดการ
- ทวิชา ศชรินทร์ (2541) “ศึกษาภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใน ทิศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ : ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดปัตตานีภาคนิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์
- ธงชัย วงษ์ชัยสุวรรณ (2540) วิทยาลัยบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพยุคโลกาภิวัตน์ กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธงชัย สันติวงษ์ (2540) การบริหารเชิงกลยุทธ์ กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บรรจบ จันทร์เจริญ (2542) “ความพร้อมในการบริหารจัดการของผู้บริหารระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาลชุมชน” ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ(2542) การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย กรุงเทพมหานคร วิญญูชน
- บุญชัย ปัญญาธรรานุกูล ร.ค.อ. (2541) “ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินนโยบายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบราชการ: ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจที่สังกัดหน่วยงานภายในกรมตำรวจ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก

- เบญจมาศ วัชรโรภาส (2545) ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ในการให้บริการ อินเทอร์เน็ตในจังหวัดชลบุรี” ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- เบญจวรรณ วันดีศรี (2546) “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ปกรณ์ ศรีคอนไผ่ (2529) *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร (2534) *การปกครองท้องถิ่น* โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร อุกาการพิมพ์
- ประวีติ รัฐภิรมย์ (2538) “ความสามารถในการบริหารองค์การนิติบุคคลของคณะกรรมการสภาตำบล อำเภอเสนาภิคม จังหวัดอำนาจเจริญ” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- พรรณี ชเจนจิต (2532) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร อัมรินทร์การพิมพ์
- พัลลภ วิชากรกุล (2541) “ความพร้อมในการรับราชการตำรวจของนักเรียนพลตำรวจโรงเรียนภูธร 4” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- พิจิตชัย นันทพรหม (2549) “ความพึงพอใจของประชาชนค่อนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงราย” คั่นคว่าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล (2532) “การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย: กรณีศึกษาสภาตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์ (2546) “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรพจน์ ทรัพย์สุนทรกุล (2548) “การดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดภูเก็ต” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วีนารถ มานะกิจ และ พรรณี ประเสริฐวงษ์ (2522) *การจัดการและการบริหาร*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศุภชัย ขาวะประภาส (2540) *การบริหารงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล*
กรุงเทพมหานคร: กราฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์)
- ศุภกิต ศรีสนั่น (2548) “ปัญหาและการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- สมเกียรติ ยุติธรรม (2541) “ความพร้อมของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ
แก้ปัญหามลพิษทางน้ำศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล*
- สมพงษ์ เกษมสิน (2526) *การบริหาร* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- สมาน รังสีโยกฤษณ์ และ สุธี สุทธิสมบุรณ์ (2533) *หลักการบริหารเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร
สวัสดิการสำนักงานข้าราชการพลเรือน
- สัญญา อิ่มน้อย (2536) “ความพร้อมของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร
ในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์” *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544) *คู่มือ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดี* กรุงเทพมหานคร พี.เอ.ลิฟวิ่ง
- สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) “การบริหารจัดการด้านเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุวรรณี รอดบำเรอ (2534) “ความพร้อมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติ
งานเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล กรณีศึกษา
จังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อารี เพ็ชรไทย (2548) “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- อุทัย หิรัญโต (2523) *การปกครองท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์

Cronbach, L.J. (1974). *Essential of Psychological Testing*. 3 rd ed. New York : Haper and Row. Republishes.

Downing, J., & D. Thackray. (1971). *Reading Readiness*. London : University of London Press.

Good, Carter V. (1973). *Editor Dictionary of Educationary*. New York : Mc Graw-Hill Book

Knowles, Malcolm S. (1976). *Andragogy an Emerging Technology The modern Prectice of Adult Education*. New York : Association Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตารางสำหรับพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ภาคผนวก ก

ตารางสำหรับพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของเครซี่ และมอร์แกน

ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง
10	10	170	118	600	234
15	14	180	123	650	242
20	19	190	127	700	248
25	24	200	132	750	254
30	28	210	136	800	260
35	32	220	140	850	265
40	36	230	144	900	269
45	40	240	148	950	274
50	44	250	152	1000	278
55	48	260	155	1100	285
60	52	270	159	1200	291
65	56	280	162	1300	297
70	69	290	165	1400	302
75	58	300	169	1500	306
80	66	320	175	1600	310
85	70	340	181	1700	313
90	73	360	186	1800	317
95	76	380	191	1900	320
100	80	400	196	2000	322
120	92	420	201	2200	327
130	97	440	205	2400	331
140	103	460	210	2600	335
150	103	480	214	2800	338
160	113	550	226	3000	341

ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง
3500	346	8000	367	30000	379
4000	351	9000	368	40000	380
4500	354	10000	370	50000	381
5000	357	15000	375	75000	382
7000	364	20000	377	100000	384

ที่มา : ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529:458) อังโน เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ 2548 : 95

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาขอทราบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ใกล้เคียงกับความต้องการของท่านมากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อท่าน และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชในอนาคต ข้อมูลที่กรุณาตอบจะใช้เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

นางมารีสา ศรีอุฬาร

(นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ และความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ (1) ต่ำกว่า 30 ปี (2) 31 – 40 ปี
 (3) 41 – 50 ปี (4) 51 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส โสด สมรส
4. ระดับการศึกษา (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรี
 (3) สูงกว่าปริญญาตรี (4) 31 ปีขึ้นไป
5. ระดับตำแหน่ง (1) 1-5 ปี (2) 6-10 ปี
 (3) 11 - 15 ปี (4) 16 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและความพร้อมการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดข้อละเครื่องหมายเดียว

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึงหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการในการทำงานซึ่งหากนำไปใช้เพื่อการบริหารงานแล้วจะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด เช่น ความเป็นธรรม ความสุจริต และความมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของสังคมและประชาชน

2.1 การบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคต่อทุกคน					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการปรับปรุง แนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง					
3. พนักงานส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจ กฎระเบียบข้อบังคับ และสามารถนำมาใช้ในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม					

2.1 การบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้หลักเกณฑ์ชัดเจนในการเลือกเพื่อเลื่อนระดับข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด					
5. ผู้บังคับบัญชาใช้ระเบียบกฎหมายเป็นหลัก ในการบริหารมากกว่าใช้ดุลพินิจส่วนตัว					
6. พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดนโยบายกฎระเบียบ ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
7. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีความสะดวกคล่องกับภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ซึ่งเอื้อต่อการบริหารและการปฏิบัติงาน					
8. การขาดความชัดเจนในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล					
2.2 การบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการสร้างหลักคุณธรรมในการบริหารจัดการ					
10. พนักงานส่วนตำบลมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามความรู้ความสามารถ					
11. พนักงานส่วนตำบลได้รับพิจารณาให้ได้รับรางวัล คำชมเชยในความสำเร็จในการปฏิบัติงาน					
12. พนักงานส่วนตำบล ได้รับพิจารณาความดีความชอบโดยมีโอกาสเท่าเทียมกัน					
13. พนักงานส่วนตำบลรู้จัก และปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และมีจรรยาบรรณ ในการปฏิบัติหน้าที่					
14. องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศใช้มาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบโดยทั่วกัน					

2.2 การบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
15. องค์การบริหารส่วนตำบล มีกลไก และการเปิดโอกาสให้พนักงานส่วนตำบลได้เข้าปรึกษากับผู้บริหารเมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม					
16. พนักงานส่วนตำบลยังขาดจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต และการเสียสละเพื่อหน่วยงาน					
17. พนักงานส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง					
2.3 การบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
18. องค์การบริหารส่วนตำบล มีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใส และตรวจสอบได้					
19. องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาสอบสวนกรณีข้าราชการกระทำผิด ระเบียบวินัย และข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด					
20. องค์การบริหารส่วนตำบลมีกระบวนการในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเป็นไปอย่างเปิดเผย และปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด					
21. การบริหารงานงบประมาณภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพ และขาดการตรวจสอบ					
22. การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานส่วนตำบลขาดความโปร่งใส และใช้ระบบอุปถัมภ์					
23. พนักงานส่วนตำบลมีความกลัวในการปฏิบัติงาน					

2.4 การบริหารจัดการตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้พนักงานส่วนตำบลสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล					
25. องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบาย ทิศทาง ที่สนับสนุนให้พนักงานส่วนตำบลทำงาน โดยมีส่วนร่วม กับประชาชน					
26. องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพ ในด้านการสร้างการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
27. พนักงานส่วนตำบลขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่					
28. องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการแจ้งล่วงหน้าในการทำงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน					
2.5 การบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบต่อ	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
29. ผู้บริหารได้เปิดโอกาส เพื่อให้พนักงานได้สอบถาม ทิศทางการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
30. องค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำเอาผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมามาบทเรียนของการทำงานในปีต่อ ๆ ไป					
31. องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบลที่ชัดเจน					
32. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้พนักงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถตามนโยบายของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน					
33. พนักงานส่วนตำบลมีความเต็มใจปฏิบัติภารกิจ อย่างเต็มศักยภาพ					
34. พนักงานส่วนตำบลขาดการทำแผนในการปฏิบัติงาน					
35. พนักงานส่วนตำบลขาดการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น					

2.6 การบริหารจัดการตามหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้พลังงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถที่มีอยู่					
37. องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไก และกระบวนการที่จะให้พนักงานส่วนตำบลมีการประหยัดในการใช้พลังงาน และวัสดุอุปกรณ์					
38. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้งบประมาณได้ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดไว้					
39. พนักงานส่วนตำบลขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรเครื่องใช้สำนักงานอย่างคุ้มค่า					
40. ผู้บริหารสั่งการและมอบหมายงานต่างไปจากความรู้ความสามารถของพนักงานส่วนตำบล					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
41. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ชัดเจน					
42. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดกระบวนการทำงานที่มีความชัดเจน มีเอกสารกำกับ					

3.2 การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น					
44. พนักงานส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดขึ้นต่อสังคม					
3.3 การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐาน					
46. ในการให้บริหารประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้					
47. องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับเปลี่ยนระบบการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส ตรวจสอบได้					
3.4 การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
48. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์การ					
49. องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจผู้ร่วมงาน					

3.5 การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
50. พนักงานส่วนตำบลควรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน					
51. พนักงานส่วนตำบลควรเคารพความคิดเห็นของกันและกัน					
52. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีมาตรการในการสร้างความจงรักภักดีต่อหน่วยงานที่ชัดเจน และมีรูปธรรม					
3.6 การพัฒนาการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
53. องค์การบริหารส่วนตำบลควรณรงค์ให้พนักงานส่วนตำบลใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ และคอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่า					
54. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพประเมินความสามารถ และผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลที่มีมาตรฐาน					
55. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดตาม และตรวจสอบว่าผู้ที่ได้มีการไปอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า					

ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ก

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านวัฒนธรรมเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและศาสนามากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นเมืองที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมาแล้วไม่น้อยกว่า 1,800 ปีมาแล้ว หลักฐานทางโบราณคดีและหลักฐานทางเอกสารที่ปรากฏในขณะนี้ยืนยันได้ว่า นครศรีธรรมราชมีกำเนิดมาแล้วตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 7 เป็นอย่างน้อย จากประวัติศาสตร์อันยาวนานแห่งนครศรีธรรมราชสามารถประมวลได้ว่า นครศรีธรรมราช ได้ปรากฏชื่อในที่ต่าง ๆ หลายชื่อตามความรู้ความเข้าใจที่สืบทอดกันมา และสำเนียงภาษาของชนชาติต่าง ๆ ที่เคยผ่านมาในระยะเวลาที่ต่างกัน เช่น ตมฺพฺลึงกมฺ หรือ ตามฺพฺลึงกมฺ (Tamblalingam) หรือ กมฺลึ หรือ ตมฺลึ หรือ กะมะลึง หรือ ตะมะลึง เป็นภาษาบาลีที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์มหานิทศ ซึ่งเขียนขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 7-8 คัมภีร์นี้เป็นวรรณคดีอินเดียโบราณ ซึ่งกล่าวถึงการเดินทางของนักเผยแผ่ศาสนา เพื่อแสวงหาโชคลาภและความร่ำรวยยังดินแดนต่าง ๆ อันห่างไกลจากอินเดีย คือ บริเวณตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้มีการระบุเมืองท่าต่าง ๆ ในบริเวณนี้ และได้มีชื่อเมืองเหล่านี้ยู่ด้วย (หนังสือพระเครื่องประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ,2548)

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลางริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 8-10 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 99-15-100-05 องศาตะวันออก (ประมาณละติจูด 9 องศาเหนือและลองจิจูด 100 องศาตะวันออก) มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 9,942.5 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่มากเป็นอันดับสองของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 16 ของประเทศ หรือประมาณร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ทั้งประเทศ และลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างไปตามลักษณะของเทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเทือกเขาที่มีความยาวตามคาบสมุทร เป็นผลให้ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้ 3 ส่วนคือ

บริเวณเทือกเขาคอนกลาง ได้แก่ บริเวณ เทือกเขานครศรีธรรมราช มีอาณาเขตตั้งแต่ตอนเหนือของจังหวัดลงไปถึงตอนใต้สุด บริเวณพื้นที่ของอำเภอที่อยู่ในเขตเทือกเขาคอนกลาง ได้แก่ อำเภอเมือง สิชล ขนอม ท่าศาลา ลานสกา พรหมคีรี ร่อนพิบูลย์ จุฬาภรณ์ และอำเภอชะอวด เขตเทือกเขาที่มีภูเขาสูงสุดในจังหวัด คือเขาหลวง ซึ่งสูงประมาณ 1,835 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง

บริเวณที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ บริเวณถัดจากเทือกเขาคอนกลางไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงฝั่งทะเลอ่าวไทยอาจแยกพิจารณา ได้เป็น 2 ตอน คือตั้งแต่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ไปทางใต้ เป็นที่ราบที่มีความกว้างจากบริเวณเทือกเขาคอนกลาง ไปถึงชายฝั่ง

ทะเลระยะทาง ประมาณ 95 กิโลเมตร มีแม่น้ำลำคลองที่มีต้นน้ำเกิดจากบริเวณเทือกเขาตอนกลาง ไหลลงสู่อ่าวไทยหลายสาย นับเป็นที่ราบซึ่งมีค่าทางเศรษฐกิจของจังหวัด

อีกบริเวณ คือตั้งแต่อำเภอท่าศาลาไปทางเหนือ เป็นบริเวณชายฝั่งแคบ ๆ ไม่เกิน 15 กิโลเมตร อำเภอที่อยู่ในบริเวณที่ราบด้านนี้ คือ อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอท่าศาลา อำเภอเมือง อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร และอำเภอชะอวด บริเวณที่ราบด้านตะวันตก ได้แก่ บริเวณที่ราบระหว่างเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาภูเก็ต ซึ่งมีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่เป็นแห่ง ๆ อำเภอที่อยู่ในบริเวณนี้ คือ อำเภอพิปูน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอถ้ำพรรณรา อำเภอบางขัน กิ่ง อำเภอช้างกลาง และอำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการแบ่งเขตการปกครอง เป็น 23 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอขนอม อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอพระพรหม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอทุ่งสง อำเภอบางขัน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอนาบอน อำเภอฉวาง อำเภอพิปูน อำเภอถ้ำพรรณรา อำเภอช้างกลาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแม่น้ำสำคัญ ๆ 4 สายคือ แม่น้ำตาปี ปากพนัง ปากพูน และแม่น้ำนครศรีธรรมราช มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอ่าวบ้านดอน ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดตรัง ทิศตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทย เป็นชายฝั่งทะเลที่มีความยาว ตั้งแต่ตอนเหนือของอำเภอขนอมลงไปทางใต้สุดของอำเภอหัวไทร ประมาณ 225 กิโลเมตร ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดกระบี่ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี (nakhonsithammarat@moi.go.th)

**ข้อมูลจำนวนอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และจำนวนพนักงานส่วนตำบล
ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล**

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
1.	เมือง	ท่าไร่	16
		ปากนคร	33
		นาทราย	24
		กำแพงเซา	21
		ไชยมนตรี	19
		มะม่วงสองต้น	20
		นาเคียน	34
		ท่าजू	31
		โพธิ์เสด็จ	42
		บางจาก	16
		ปากพูน	90
		ท่าซัก	27
		ท่าเรือ	49
	รวม	13	422
2.	พรหมคีรี	พรหมโลก	17
		บ้านเกาะ	20
		อินคีรี	21
		ทอนหงส์	25
		นาเรียง	18
	รวม	5	101
3.	ลานสกา	เขาแก้ว	17
		ลานสกา	20
		ท่าดี	19
		กำโลน	38
		ขุนทะเล	25
	รวม	5	119

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
4.	ฉวาง	ฉวาง	24
		ละอาย	48
		นาแวง	21
		ไม้เรียง	23
		กะเปียด	21
		นากะชะ	15
		ห้วยปรึก	22
		ไสหรี	36
		นาเขลียง	17
			รวม
5.	พิปูน	พิปูน	11
		กะทูน	51
		เขาพระ	19
		ยางค้อม	26
		ควนกลาง	17
			รวม
6.	เชียรใหญ่	เชียรใหญ่	12
		ท่าขนาน	13
		บ้านเนิน	15
		ไสหมาก	16
		ห้องลำเจียก	17
		เสื่อหึ่ง	14
		การะเกด	16
		เขาพระบาท	16
		แม่เจ้าอยู่หัว	26
			รวม

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
7.	ชะอวด	ชะอวด	19
		ท่าเสม็ด	23
		ท่าประจะ	18
		เครีง	22
		วังอ่าง	22
		บ้านดูล	21
		ขอนหาด	27
		เกาะขันธุ์	27
		ควนหนองหงษ์	21
		เขาพระทอง	24
		นางหลง	31
	รวม	11	255
8.	ท่าศาลา	ท่าศาลา	106
		กลาย	18
		ท่าจีน	30
		หัวตะพาน	14
		สระแก้ว	24
		โมคลาน	24
		ไทยบุรี	14
		คอนตะโก	16
		ตลิ่งชัน	18
		โพธิ์ทอง	21
	รวม	10	285
9.	ทุ่งสง	ชะมาย	41
		หนองหงส์	28
		ควนกรด	26
		นาไม้ไผ่	23

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
		นาหลวงเสน	27
		เขาโร	33
		กะปาง	26
		น้ำตก	16
		ถ้ำใหญ่	39
		นาโพธิ์	20
		เขาขาว	27
	รวม	11	306
10.	นาบอน	นาบอน	21
		ทุ่งสง	35
		แก้วแสน	25
	รวม	3	81
11.	ทุ่งใหญ่	ท่ายาง	37
		ทุ่งสัง	13
		ทุ่งใหญ่	30
		กุแหระ	21
		ปริก	29
		บางรูป	16
		กรุงหยัน	32
	รวม	7	178
12.	ปากพนัง	คลองน้อย	26
		ป่าระกำ	39
		ชะเมา	12
		คลองกระบอ	21
		เกาะทวด	22
		บ้านใหม่	12
		หูล่อง	11

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
		แหลมตะดุมพุก	11
		ปากพ่องฝั่งตะวันตก	14
		บางศาลา	12
		บางพระ	18
		ปากพ่องฝั่งตะวันออก	12
		บ้านเพิง	12
		ท่าพญา	13
		ปากแพรก	16
		ขนานนาก	18
	รวม	16	269
13.	ร่อนพิบูลย์	ร่อนพิบูลย์	36
		เสาธง	28
		ควนพัง	24
		ควนชุม	27
		หินตก	30
	รวม	5	145
14.	สิชล	สิชล	12
		ทุ่งปรัง	33
		นลธอง	12
		เสาเกา	20
		เปลี่ยน	14
		สี่ขีด	17
		เทพราช	20
		เขาน้อย	22
		ทุ่งไส	37
	รวม	9	187

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
15.	ขนอม	ขนอม	39
		ควนทอง	33
	รวม	2	72
16.	หัวไทร	หัวไทร	20
		หน้าสตน	37
		ทรายขาว	15
		แหลม	25
		เขาพังไกร	26
		บ้านราม	16
		บางนบ	16
		ท่าชอม	18
		ควนชะลิก	22
		รามแก้ว	8
		เกาะเพชร	23
	รวม	11	226
17.	บางขัน	บางขัน	31
		บ้านตำนานาว	59
		วังหิน	39
		บ้านนิคม	24
	รวม	4	153
18.	ถ้าพรธรรมา	ถ้าพรธรรมา	22
		คลองเส	19
		คูสิต	20
	รวม	3	61
19.	จุฬาภรณ์	บ้านชะอวด	15
		ควนหนองควัว	9
		ทุ่งโพธิ์	21

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
		นาหมอนบุญ	19
		สามตำบล	20
	รวม	5	84
20.	พระพรหม	นาพรุ	26
		นาสาร	28
		ท้ายลำเภา	36
		ช้างซ้าย	25
	รวม	4	115
21.	นบพิตำ	นบพิตำ	39
		กรุงชิง	21
		กะหรอ	26
		นาแหร่ง	23
	รวม	4	109
22.	ช้างกลาง	ช้างกลาง	26
		หลักช้าง	20
		สวนขัน	18
	รวม	3	64
23.	เฉลิมพระเกียรติ	เชียรเขา	18
		คอนตรอ	17
		สวนหลวง	26
		ทางพูน	25
	รวม	4	86
	รวมทั้งหมด	158	3,814

ที่มา : สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางมาริสตา ศรีอุพาร์
วัน เดือน ปีเกิด	10 กุมภาพันธ์ 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บช.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2536
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	บุคลากร